

PAROČNINA:

Za eno leto

\$ 8.—

Za pol leta

\$ 5.—

Za inozemstvo

2 Dolarje

Posamezna številka 20 cts.

(LA VOZ ESLOVENA)

PERIODICO QUINCENAL DE LA COLECTIVIDAD ESLOVENA (YUGOESLAVA) PARA TODA
SUD AMERICA - ORGANO DE LA SOCIEDAD YUGOESLAVA
"HOGAR POPULAR ESLOVENO"

CORREO
ARGENTINO
Sucursal 19

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 3159

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 1551

LETO (AÑO) III.

BUENOS AIRES, 25 DE NOVIEMBRE (NOVEMBRA) DE 1948

Núm. (števil.) 20

Quinto Aniversario de la Nueva Yugoslavia

El día 29 de Noviembre de 1943 fué anunciado a los pueblos yugoslavos y al todo el mundo la Constitución del gobierno provisional de Yugoslavia en la histórica ciudad de Jajce, donde se habían reunido los representantes de todos los pueblos de nuestra patria, que sellaron el rumbo a tomar, examinando el pasado, estudiando el presente y tomando resoluciones para el futuro del país. Esta asamblea histórica se ha realizado dentro del infernal fragor de la lucha desigualada donde se batían nuestros pueblos en vida y muerte contra los invasores extranjeros y sus enemigos de adentro.

La celebración del 29 de noviembre — 5º aniversario de la colocación de las bases de la Yugoslavia Democrática y Federativa y el 3º aniversario de la proclamación de la República Federativa Popular Yugoslavia — sorprende a los pueblos de Yugoslavia en plena tarea de reconstrucción de su patria devastada por la última conflagración mundial.

Con el logro de la victoria en la guerra, los frutos de la lucha de los pueblos de Yugoslavia han permanecido en forma incólume en las manos de la clase trabajadora y Yugoslavia ha salido de la guerra como una Nación popular completamente nueva, cual una verdadera democracia del nuevo tipo, capaz con todas sus fuerzas, de abocarse en la reconstrucción del país en la renovación de la economía nacional. El éxito de esta reconstrucción y renovación fué posible porque los pueblos de Yugoslavia han salido de la guerra verdaderamente libres e independientes.

Hoy los pueblos de Yugoslavia se encuentran empeñados en el cumplimiento del plan quinquenal que cambiará la faz económica de Yugoslavia y todos los habitantes se encuentran trabajando no solamente para cumplir lo estipulado por el mencionado plan sino también para sobrepasarlo. Nadie hoy en Yugoslavia duda que las masas laboriosas cumplirán con el plan que se han impuesto creando con ello un porvenir más feliz para sí y para las nuevas generaciones.

Los inmigrantes yugoslavos en la República Argentina como han estado durante la lucha de la liberación nacional al lado de sus hermanas en la patria lejana, tal están hoy en el período de la reconstrucción y especialmente con motivo de esta efemérides — 29 de Noviembre — en cuya oportunidad ratifican su incólume decisión de marchar unidos a ellos en el mantenimiento de la paz y la consolidación de los lazos fraternales entre los pueblos democráticos y amantes de la paz.

Les pido, que les escriban desde su hogar, bodisi potome časopisja ali osebno,

Petletnica ustanovitve F. L. R. Jugoslavije se vrši v znamenju petletnega plana

NAROD DELA S POLNO PARO V VSEH PODROČJIH ŽIVLJENJSKIH POTREB — ZUNANJA KRITIKA — MARŠAL TITO JE GOVORIL

vidimo, da delajo v Jugoslaviji s polno paro v izvršitvi petletnega načrta. Ni ga vprašanja, bodisi gospodarskega, kulturnega, političnega, vzgojnega značaja, ki bi ne bilo vzeto v poštev. In ne samo vzeto v poštev, marveč je že tudi v praktičnem izvajanju.

Kot sovjetska Rusija v prvih začetkih, tako mora danes tudi Jugoslavija boriti se preko mnogo predvidevanih in nepredvidevanih ovir za doseg svojega cilja. A premagala bo vse težkoče, kot jih je premagala Sovjetska zveza, kar nam je porok delo in navdušenje jugoslovanskih narodov z maršalom Titom in njegovo vlado na čelu. Obtožbe Ko-

Zenica, Banovići in številne druge naše tovarne in rudniki, kjer si z vsemi silami prizadevajo naši delovni ljudje, delavci in delavke in naša ljudska inteligenca, da bi izpolnili plan, ki smo si ga postavili, da bi ustvarili boljše in srečnejšo bodočnost narodom naše države".

Ko je poudaril, da v današnjem položaju, tri leta po vojni, še nismo mogli ustvariti delavcem vseh pogojev, ki jih potrebujejo in zaslužijo, je maršal Tito govoril o razlogih, zaradi katerih v nekaterih naših podjetjih ne izpolnjujejo plana in dejal:

"Še so pri nas slabosti in ponekod

velikega dela, ki ga opravljamo s petletnim planom in z graditvijo socializma v naši državi. Zato se še vedno selijo delavci iz tovarne v tovarno ali iz tovarne in rudnika v vas.

Vem, tovariši, da imate delavci, ki prihajate s podeželja, doma košček zemlje in da morate marsikaj napraviti tudi zase, vendar vam pravim, da tudi tukaj delate zase.

Zato delajte udarniško, čim bolj znižujte proizvodne stroške, zvišujte čim bolj produkcijo itd. Ne štejte nam v zlo, če vam to pogosto ponavljamo. Tudi to pot ponavljam: To ne velja za vse, temveč samo za tiste, ki važnosti tega še niso doumeli. Doumela pa je velikanska večina. Hotel bi samo nekako ta velikanski napor in trud enako razdeliti na ljudi in doseči, da bi sleherni prispevali največ, kolikor more k naši splošni ljudski skupnosti, naši novi Jugoslaviji, socialistični Jugoslaviji.

Tovariši in tovarišice! Ne zamerite mi, ker tu govorim z vami odkrito, ker sem pričel tudi malo kritično govoriti o nekaterih problemih, da pa nisem z naše strani ničesar povedal o hvaležnosti do vas, za vaše dosedanje naporno delo, za vaše resnično požrtvovalno delo. To hvaležnost vam izražam sedaj v imenu vlade, v svojem imenu in v imenu vseh nas tukaj. Reči moram, da smo vsi mi zadovoljni z vašim poletom, ki smo ga danes videli in za katerega vemo, da je v horskem rudniku. Tovariši delavci in delavke Bora, ki je eno izmed najvažnejših podjetij, da bodite še nadalje zgled drugim delovnim ljudem po vsej naši državi v tovarnah in rudnikih, zgled, kako je treba delati, da bi se lahko gradila naša država, da bi mogli čim prej uresničiti največjo željo naših delovnih ljudi — socializem v naši državi."

Ko je omenil krivice, ki so jih prizadejali naši državi, je o težavah, ki so v zvezi s tem nastale, maršal Tito dejal:

"Če nam danes manjka, rečimo petroleja ali česar koli drugega, je prizadeto vse naše ljudstvo in ne samo posamezniki ali nekaj ljudi. Če moramo danes iskati po raznih državah in dražje plačevati razne stvari, ki smo jih hdoživeli odnosno kupovali od naših zaveznikov, niso prizadeti samo voditelji naše države, temveč tudi vsi naši narodi. Skratka, tu ni mogoče ločiti vodstva od ljudstva ali ljudstva od vodstva. To je ena sama nedeljiva celota. Mi pa smo tovariši in tovarišice, kakor vam odkrito povem, vztrajali na našem stališču zato, ker je naše stališče v interesu naših delovnih ljudi, v interesu naše države. Če pa je naše stališče v interesu delavcev naše države, zaradi tega še vedno ni nacionalistično, temveč je

minforma so samo še bolj podžgale narod k izvedbi petletnega načrta ter utrdile notranji položaj.

Ob priliki obiska borskega rudnika je dejal maršal Tito delavcem in zbrani množici med drugim takole:

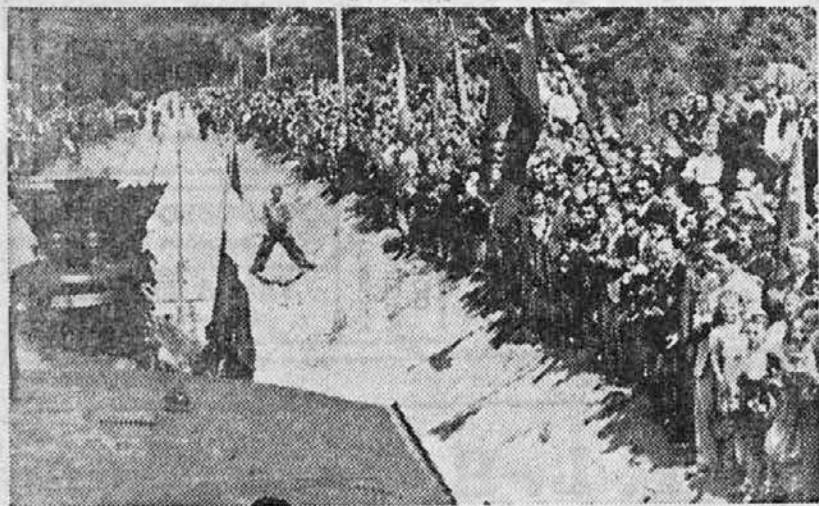
Tovariši in tovarišice! Medtem ko smo med veliko narodno osvobodilno borbo govorili o raznih ofenzivah sovražnika in naših zmagah, o Sutjeski in Neretvi ter številnih bojiščih, tako tudi danes govorimo o novih velikih bitkah za plan, ki jih bijemo na tako važnih mestih kakor so Bor, Trepča,

plana ne izpolnjujejo. A zakaj? Prvi razlog je v tem, da so posamezna naša podjetja, ki jih do danes nismo mogli še popraviti, zapuščina tistih inozemskih roparjev, ki so gledali samo na to, da bi čim več naropali in izvozili iz naše dežele, ni pa jim bilo mar, ali so tisti objekti, iz katerih so vlekli velikanske koristi, zgrajeni tako, da bi ustrezali higijenskim in vsem drugim pogojem za delavce, ki v tem podjetju delajo. Drugi razlog je v tem, da del naših delovnih ljudi v nekaterih podjetjih ne pojmuje dovolj resno vse pomembnosti

V nedeljo 28. novembra zjutraj, vsi na veliko slavnostno prireditev proglasitve F. L. R. Jugoslavije, Cangallo 2535

(Citaj oglas na 3. strani)

Prvi vlak je zbrzel po pionirski železnici

prav zaradi tega internacionalistično, ker ni mogoče ločiti interesov jugoslovanskih delavcev od internacionalističnih interesov delavcev ostalih držav in demokratičnih elementov po vsem svetu."

Maršal Tito je nato dodal:

"Številni ljudje, ki ne vedo, kako stvari stoji, poreko: Teško nam bo, ne bodo nam dali tega ali onega. Povem vam, tovariši, res nam bo žal, če ne bodo hoteli dati. Ponemoglo bi ne teče tako, kakor bi moralo. Toda to nam ne bo preprečilo, da ne bi mogli izpolniti našega petletnega plana. To nam ne bo onemogočilo ustvariti socializma v naši državi. Mi smo ukrenili vse in zagotovili uresničitev petletnega plana in zgraditev socializma v naši državi in to ne z nekakšnimi sporazumi z imperialisti, temveč z enotnostjo našega ljudstva, enotnostjo naše Partije, enotnostjo vseh delovnih ljudi Jugoslavije in z njihovo velikansko energijo, ki se z vsakim dnem bolj izraža."

Maršal Tito je nato poudaril, da naša industrija že pričinja proizvajati nekatere stroje in druge stvari, ki so potrebne naši državi, in dejal, da bo teh proizvodov v 1949. in 1950. letu vedno več.

"Tako", je dejal maršal, "bomo s tistim, kar bi morali dajati za to blago in stroje, dvigali življenjsko raven naših ljudi, uvajali racionalizacijo v naša podjetja, ustvarjali boljše higijenske pogoje za naše delovne ljudi itd. To je, tovariši in tovarišice, perspektiva in sicer ne agitacijska in propagandistična, temveč perspektiva, ki je jasna in absolutno izvedljiva in jo bomo tudi zares izvedli."

Nato je maršal Tito dejal:

"nova poudarjam, da imate vi, ljudstvo, delovni ljudje naše države, pravico kritizirati voditelje svoje države in možnost, da jih kritizirate, če ne delajo tako, kakor bi morali, ker kritika pri nas ni ubijajoča in uničevalna in ji ne gre za to, da nekoga uniči, temveč za to, da vzgoji, da vzgaja, pa naj bo kritika voditeljev s strani množice ali kritika množice ali posameznikov s strani voditeljev. Takšna mora biti kritika. Takšne kritike si želimo in sicer ne samo vaše, temveč tudi celo od drugod, če bi le imela ta namen. Toda, tovariši, poudarjam, da nihče ne more videti boljše naših napak, če jih je kaj, kakor jih lahko vidite vi sami."

Ob koncu svojega govora je maršal Tito priporočal mladincem in mladinkam Bora, naj se pridno uče od starejših, da se bodo usposobili in mogli sprejeti njihovo breme na svoja pleča, da bodo dokazali, da so otroci nove Jugoslavije, katere duh mora prevevati slehernega državljan naša države, duh socializma.

"Dihajmo v novem duhu", je dejal maršal, "ker stopamo po jasni in ravni poti v socializem brez slehernega omahovanja na levo ali desno. Pri nas ni kolebanja, ga ni bilo in ga ne bo. Mi

samo določamo linijo, ki jo smatramo, da je najboljša in najlažja, da nas privede do cilja. To je ono, kar delamo, in nihče nas ne more prepričati, da je to napaka."

Maršal Tito je bil v svojem govoru večkrat prekinjen z viharnimi ovacijami in odobravanjem.

Krasen govor je držal maršal Tito tudi ob priliki četrtega mladinskega kongresa. Radi pomanjkanja prostora bomo prinesli samo nekaj odlomkov iz njegovega govora. Ko je orisal na kratko dolgo borbo jugoslovanske mladine, da je prišla do tam, kjer je, je dejal:

"Brezštevna so junaška dela naših mladih komunistov. Poznate jih. Je pa še mnogo neznanih herojev, ki so padli v borbi. Ko govorimo o ljudski mladini, ima beseda "ljudska" popolnoma drugačen smisel danes, kakor ga je imela nekoč. Ta smisel ima politično in ideološko vsebino.

Razumljivo je, da se morate boriti za vse mlade ljudi. Se so v Jugoslaviji elementi, ki hočejo odtrgati mladino od naše današnje stvarnosti, ter jo spraviti na staro pot. Zato morate biti prvi pri vzgoji naše mladine v socialističnem duhu. Ne gre se za ime, marveč za vsebino, ki mora biti v duhu naukov Marxa, Lenina, Stalina. Vem, da bo kdo rekel: "Glejte jih, bredejo v nacionalistične vođe." Odgovor je lahek. Zakaj pa naši kritiki menjajo komunistična v "delovna" in drugačna imena kot je v nekaterih državah. Mi vemo, da to ni zato, ker bi se odrekli vsebini, marveč zato ker hočejo pridobiti množice zase. Pri nas ime ni najvažnejšega pomena, marveč vsebina.

Naša generacija se mora vzgajati, da bo resnicoljubna, da bo ljubila pravičnost in si pridobila lastnosti, ki jih mora imeti pravi komunist. Tem najlepšim lastnostim se nočemo odreči. Če je že treba kaj žrtvovati, potem to v nobenem primeru ne sme biti resnica in pravica.

Vedno smo bili prepričani, da se more posluževati laži samo stari, preživeti kapitalistični sistem, ker ta zares ne more izbrisati sredstev, da bi se obdržal na oblasti. Vedno smo bili prepričani, da je najmočnejše sredstvo komunista, da se bori z resnico in pravico, ker se proti staremu dosluženemu sistemu ni treba posluževati laži, saj je resnica, da je bil stari doslužen kapitalistični sistem nič vreden in da moda priti nova boljše graditev, ki je že v veliki Sovjetski zvezi dokazala, kako je dragocena.

Zato bomo, tovariši in tovarišice, še nadalje vztrajali na našem dosedanem stališču in bomo rekli resnici, da je resnica, laži pa, da je laž."

Maršal Tito je potem govoril še v Beogradu in Ljubljani, kjer je odločno in z dokazi zavrnil vse one, ki neresnico govorijo o novi Jugoslaviji. In kot smo v začetku rekli, jugoslovanski narodi so se še bolj strnili okrog svojih voditeljev, da z delom dokažejo resnico.

Svetovne vesti

NOTRANJI IN ZUNANJI POLOŽAJ JUGOSLAVIJE SE BOLJ UTRJEN

Časnikarska agencija United Press poroča iz Beograda, da Kominformova ofenziva in kritika proti maršalu Titu in ostalim voditeljem ni uspela, marveč da je doživela popoln poraz. Maršal Tito in ostali voditelji imajo absolutno oblast in simpatijo v državi. Tega mnenja so vsi opazovalci in komentaristi, ki ga nihče ni ovrigel. Mnenje je takšno: Država nima nobenega namena preiti k zapadnim velesilam v bližnji bodočnosti (in ne v daljni, če bo vladal sedanji politični in kapitalistični duh, kar je nedavno Bebler jasno povedal, op. ur.). Jugoslavija ni ogrožena kake politične ali gospodarske krize od držav, nahujskanja po Kominformu.

To pomeni, da se gospodarski odnosi med slovanskimi državami ne bodo prekinili oziroma se bodo nadaljevali, kar smatramo za edino pametno in koristno. Mnenja smo tudi, da so v Jugoslaviji obtožbo Kominforma sprejeli kot kritiko in prav tako tudi v izseljenstvu oziroma bi mogli.

DELAVSKE STAVKE V FRANCIJI

Po končani vojni v Franciji nikakor ne morejo napraviti reda. Delavci stavkajo, vlade pa se menjajo ena za drugo, brez da bi rešile vprašanje. Vlade ne oklievajo zademokratične in skušajo zavzeti neko srednjo pot, a jim na levi ne sledijo delavski sindikati, vodeni po komunistih, na desni pa neke vrste fašistov, vodenih po De Gaulleju.

Sedanja francoska vlada dolži vseh neuspehov komuniste, češ da so podpisani od zunaj, od Rusije in drugih slovanskih držav. Samo iz Češkoslovaške, Poljske in Romunije so poslali delavci 250 milijonov frankov, kar pravi zunanji minister, da je nemogoče, da bi delavci mogli s prostovoljnimi prispevki zbrati tolikšno vsoto skupaj in da so stvar podprle direktno vlade.

Četudi bi bilo tako res, je celemu svetu jasno, da se v Franciji še nobena vlada ni lotila dejansko rešiti socialnega vprašanja. Splošne delavske stavke na eni strani in dviganje glav fašistov

na drugi, so jasen dokaz temu. Če bi bili francoski delavci pasivni v tem kritičnem momentu, bi radi neiskrenosti takozvanih demokratičnih vlad prišli na oblast fašisti, ki bolj in bolj dobivajo na moči. Tega se francoski delavci in kmeti dobro zavedata in sta napela vse moči, da do tega ne bo prišlo. In če jim pri tem pomagajo njih stanovski tovariši od zunaj, vršijo samo svojo veliko zgodovinsko dolžnost.

NA KITAJSKEM

Združene države so menda že obupale, da bi se nacionalistična vlada še mogla obdržati za dolgo časa na Kitajskem, ter niso več pripravljene pomagati, marveč svetujejo Chiangkaišeku, naj bi se pobotal s komunisti, česar pa zdunji najbrže ne bodo sprejeli.

JUGOSLAVIJA IN VATIKAN

Iz Vatikanom poročajo, da je sporum med Vatikanom in Jugoslavijo obrazil na mrtvi točki, ker maršal Tito je pristane, da bi nadškof Stepinae pet prevzel škofijske posle v Zagrebu. Maršal Tito je pripravljen dati nadškofu Stepincu svobodo, ki kot je znano je dobil 16 let ječe za sodelovanje z vpadniki in je tudi še potem rovaril proti novi Jugoslaviji, pod pogojem, da ga Vatikan odpokliče v Rim ter na njegovo mesto imenuje novega nadškofa. Vatikan pa teh pogojev noče sprejeti, ker je mnenja, da je nastavljanje škofov izključno njegova zadeva, če so državi ali narodu po volji ali ne. Cerkevni možje se pač smatrajo nezmotljivi, pa naj storijo ljudstvu še tako veliko krivico. Božja volja je bila, taka. A božja volja je hotela tudi, da so se jugoslovanski narodi po tolikem trpljenju pitalističnih izžemalcev ter skozi vse nju vendar enkrat za vselej iznebili kakriže in težave dosegli tako zaželjeno svobodo.

SOVJETSKA NAROČILA V ITALIJI

Kot poroča italijanski komunistični list "Unità" je sovjetska vlada naročila v italijanskih ladjedelnicah 20 motornih ladij ter so se že podpisali tozadevni kontrati z italijanskimi družbami.

TRGOVINA ČEVLJEV BELTRAM

Vas po domače postreže.

Pridite, pa se boste prepričali!

Se priporoča

Albert Beltram

DONATO ALVAREZ 2288

Buenos Aires

RESTAVRACIJA

IVANČIĆ PUDOLF

Añasco 2627

FIDEOS FRESCOS

de NATALIO DOMINI

Bazurco 3425

U. T. 50-8913

RESTAVRANT "O A V E N"

IVAN LEBAN

Lope de Vega 2931

Bs. Aires

Dr. CONSTANTINO VELJANOVICH

Sala especial para tratamientos del reumatismo y sala de Cirugía

Atiende: Lunes - Miércoles y Viernes

Pedir hora por teléfono

Defensa 1153

U. T. 34-5319

PODDICAJTE "SLOVENSKI GLAS"

Quesería y Fiambrería "LA IBERICA"

de Cuervo y Fernández

Avda. Fco. Beiró 5399 — U. T. 50-8568

RAZPRODAJA KRUHA

TROBEC GUŠTIN

Dovajam na dom

Heredia 477

U. T. 51-7165

RESTAURACIJA

"PRIŠKODNIKU"

Kroglišče in Keglišče

Jožef Škodnik

Añasco 2652

U. T. 59-8995

JUGOSLOVANSKA GOSTILNA

Pripravni prostori za kroglanje

JANKO POLIAK

Ituzaingo 4267

MUNRO

EDINA SLOVENSKA ESTAVBENIKA

V SAAVEDRI

ANDREJ BOŽIĆ in SIN

Tehnična konstruktorja

Ruiz Huidobro 4554-58

U. T. 70-6112

MERCADO

"Las Magdalenas"

CARNICERIA — RAUBAR

Puestos 21, 24, 25. Avda. Fco. Beiró 5276

ARGENTINSKE VESTI

ARGENTINA ŽELI, DA BI ZVEZA NARODOV POSPLOSILA SOCIALNE ČLOVESKE PRAVICE

Argentinski zastopnik socialnega odbora pri Z. N. je predlagal naj se vključi v pravila še druge člene, ki bi zagotovili posamezniku polno vrednost in pravico ter dostojno plačo v izvrševanju dela. Temu predlogu so se pridružili tudi drugi latinsko-ameriški zastopniki. Vidijo potrebo več pažnje delovnemu človeku in njegovi družini. Ženska naj bi bila za enako delo enako plačana kot moški. Pobjitati rasno in versko sovraštvo ter gojiti strpnost. Vzgoja naj bo v smislu mednarodnega prijateljstva in ne sovraštva. Argentina tudi predlaga, naj bi se uvedla splošna pokojnina za stare ljudi.

VOLNA PODRAŽILA

Cena petih pesov za kilo volne je poskočila oni dan na 6.70 na javnem trgu. Višajo se cene tudi drugim predmetom.

NOVI ODLOKI O PLAČEVANJU TUJIH DEVIZ

Centralna banka sporoča, da ostanejo prejšnji ukrepi iz 29. avgusta prejšnjega leta brez veljave, ki so določili prosto izmenjavo v tujih devizah v inozemstvu. Isti odlok velja tudi za bančne operacije v inozemstvu. V vsakem slučaju je treba imeti posebno dovoljenje Centralne banke.

PLAČILNI ODNOSAJI MED ARGENTINO IN BRAZILOM

se bodo vršili v bodoče z brazilskimi cruzeiros na podlagi dnevne valute oziroma ko se bo pogodba sklenila ali ko bo blago postavljeno v pristanišče. Operacije pa se bodo lahko vršile tudi v drugih valutah, vedno če bo o tem predobveščena Centralna banka.

VPOKOJENCI ZAHTEVAJO VIŠJO POKOJNINO

Vpokojeni in penzionisti zahtevajo višjo pokojnino ter namerava vlada v te svrhe zvišati davčno naklado na prodajo, ki bi prinesla v blagajno 1.472 milijonov pesov, od katerih bi šlo 552 milijonov za vzgojo otrok in 60 milijonov vsako leto v sklad za tiste nad 60 in več let, ki niso oziroma ne bodo deležni nikake pokojnine, ker nikjer ne plačujejo tozadevne prispevke. Do 150 pesov bi dobili samci in vdovci, do 200 pesov pa poročeni ali če imajo na skrbi nedoletne otroke do 18. leta. Dekret o tem je že določen, samo je treba še najti najboljšega načina.

NADLEŽNA PROPAGANDA PREPOVEDANA

Argentinska vlada je z dekretom prepovedala vsako propagando katere koli stranke tudi oficijelne kot je bila v navadi za časa volitev, ko so razne stranke potom zvočnikov križarile po mestu. Enako je prepovedano tudi mazanje in lepljenje plakatov po zidovih. Pač pa bodo dovoljeni zvočniki na shodih te ali one politične stranke in časopisne propagande.

Šolska delavnica strojnega oddelka na tehnični srednji šoli

VELIKA PROSLAVA PETLETNICE PROGLASITVE FLR. JUGOSLAVIJE

Kakor smo že javili, se bo vršila v nedeljo zjutraj, 28. novembra, velika proslava petletnice proglasitve FLR. Jugoslavije, v ulici Cangallo 2535. Popoldne pa se bo vršila plesna zabava v Slovenskem ljudskem domu v ulici Simbrón 5148.

28. novembra je torej dan v našem izseljenstvu, posvečen naši novi Jugoslaviji, tisti Jugoslaviji, ki smo jo stoletja pričakovali in za katero osvoboditev je bilo v zadnji vojni toliko krvi prelite.

Torej v nedeljo zjutraj vsi na proslavitev, popoldne pa na družinski ples.

NAROČNIK:

Mnogi so se že odzvali našemu opominu ter poravnali naročnino, a so še vedno nekateri, ki dolgujejo upravi. Poglej, če si med tistimi tudi ti in če si, napravi nemudoma svojo dolžnost, ker le tedaj jo bomo tudi mi zamogli v polni meri vršiti.

BUENA COCINERA joven se necesita para señora sola. Hay mucamas. Juncal 1062, 4 piso B. - T. E. 41-3258.

IŠČE SE SOBO za moško osebo z opremo in hrano ali brez. Javiti telefonično ali osebno na list.

KROJAČNICA "LA TRIESTINA"

Izdeluje po najmodernejšem kroju

DANIJEL KOSIČ

Calderón 3098 - Devoto - Buenos Aires
T. A. 50 - 6228

Recreo "Europa"

Pripraven za nedeljske izlete v Tigro. Provoz s postaje Tigre FCCA. do Recrea in nazaj.

Lastnik

BRATA ROVTAR

Tigre FCCA. — T. A. 749 - 589

Río Carapachay

1943 - 29 November - 1948

VELIKA PROSLAVA

5 obletnice proglasitve FLR Jugoslavije

ki se bo vršila v nedeljo 28. novembra ob 9. uri zjutraj v dvorani "ROSSINI", ulica Cangallo 2535.

Proslava se bo vršila pod pokroviteljstvom Polnomočnega Poslanika in Ministra F.L.R.J., Generalmajorja Franceta Piro.

S P O R E D :

- 1) Otvoritev: Argentinska in jugoslovanska narodna himna, izvaja mešan zbor Slov. Ljudskega Doma s spremljevanjem orkestra pod vodstvom tov. Samca;
- 2) Pozdravni govor;
- 3) Govor Ministra Generalmajorja Franceta Piro;
- 4) Deklamacijo deklamira Olga Major, od U. S. J. iz Berissa;
- 5) Baritonist Angel Hrovatin bo zapel par najlepših pesmi iz svojega repertoarja;
- 6) Deklamacijo deklamira E. Bevcič, od Slov. Ljud. Doma, podružnica Paternal;
- 7) Nastopi mešan zbor S. L. D. pod vodstvom C. Jekšeta;
- 8) Nastopi tamburaški zbor "Zagreb" iz Rosaria pod vodstvom Klaučiča.

Dolžnost vseh Slovencev oziroma Jugoslovanov in prijateljev naših narodov je, da se brez izjeme vsi udeležimo te patriotične proslave ter z našo prisotnostjo dokažemo vrednost s tolikimi žrtvami pridobljeno svobodo.

TOREJ V NEDELJO 28. NOVEMBRA ZJUTRAJ VSI NA VELIKO PATRIOTIČNO PROSLAVO V CANGALLO 2535.

Popoldne PLESNA ZABAVA
v Slov. Ljudskem Domu
Simbrón 5148

PIREDITVENI ODBOR.

SLOVENSKI GLAS

Proprietario: Sociedad Yugoslava "HOGAR POPULAR ESLOVENO"

CORONEL RAMON LISTA 5158 — T. A. 50 (Devoto) 5502

Director: LADISLAV ŠKOF — Administrador: VICENTE SUBAN

ZASTOPNIKI:

Za Córdoba in okolico: Franc Kurinčič — Pinzón 1639.

Za Rosario in okolico: Stefan Žigon — Avenida Lagos y Horqueta.

Za Lomo Negro in okolico: Golobič Marko.

Za Villa Calzada in Temperley ter okolico: Luis Furlan — Cnel. Flores, V. Calzada

Za Montevideo: Vera in Milka Ogrizek — Rectificación Larcafiaga 2235.

Za Saavedro in okolico: Viktor Metljak: Ramallo 4962.

Za Mar del Plata: David Grillj, Calle 90 No. 58 — Mar del Plata.

Núm. (št. 20) — 25. novembra 1948

No. 20

Pred petimi leti je bil položen temelj novi Jugoslaviji

Pet let je preteklo od zgodovinskega drugega zasedanja AVNOJ-a v Jajcu, kjer so bili sprejeti dalekosežni sklepi, ki so v bistvu spremenili politično in družabno strukturo Jugoslavije. Z drugim zasedanjem je bilo zaključeno nad dve leti in pol trajajoče obdobje najtežje borbe z okupatorjem in osvobodilno gibanje je imelo tedaj še v zunanjem in notranjem političnem pogledu, kakor tudi v vojaškem odločilne uspehe, ki so omogočili, da so jugoslovanski narodi po svojih predstavnikih dosegli upravičene zahteve in svojo, s krvjo zapečateni pravico, da sami odločajo o svoji usodi, o državni obliki in ureditvi nove Jugoslavije, ki so jo nenehoma ustvarjali med ognjem sovražnega orožja in v trdem boju z njim.

Prvo zasedanje AVNOJ-a v Bihacu 26. NOVEMBRA 1942, predstavljala mejnik med staro monarhistično Jugoslavijo in novo republiko, kjer je bil ustanovljen Antifašistični svet narodnega osvobodjenja Jugoslavije. Na tem zasedanju je bil ustanovljen prvi narodni parlament, ki je bil izvoljen, v resnici pa želji ljudstva. Tu so bili položeni prvi temelji, na katerih bo slovela vsa bodoča zgradba nove Jugoslavije. Prvič po okupaciji je bil osnovan centralni politični organ iz predstavnikov vseh narodov Jugoslavije, katerega je moral Vrhovni štab Narodno osvobodilne vojske odgovarjati za svoje delo.

Omeniti je treba, da je imel AVNOJ le omejeno politično oblast, kajti o ustanovitvi vlade ni bilo mogoče še govoriti, ker so inozemski zavezniki še vedno verovali lažem ubežne vlade. Maršal Tito je v svojem govoru v Bihacu to jasno povedal: "MEDNARODNA POLITIKA NAM NE DOVOLJUJE POSTAVITI VLADO... ORGANIZIRATI MORAMO POLITIČNO TELO, KI BO ŽDRUŽEVALO NARODNE MASE, KI JIH RO SKUPNO Z VRHOVNIM ŠTABOM VODILO V NADALJNI TEŽKI BORBI IN BO POLITIČNO IN EKONOMSKO ORGANIZIRALO NAŠE ZALEDJE". Tako skromna je bila vloga AVNOJ-a ob njegovem rojstvu. Toda v njem je bila sila, ki jo mnogi sicer niso poznali in jo celo podcenjevali in ki jo je točno opisal na istem zasedanju maršal Tito, ko je rekel: "TEŽKA JE NAŠA NALOGA, IMAMO EDINO OROŽJE, KI SMO SI GA OSVOJILI S KRVJO NAŠIH NAJBOLJSIH BORCEV, TODA IMAMO NEPORUŠLJIVO VERO TRPEČEGA LJUDSTVA V KONČNO ZMAGO". Med drugim sta posebno dva dogodka na bojnem polju ustvarila na zasedanju v Bihacu še posebno navdušenje in zaupanje ter vero in borbena odločnost. Objavljena je bila vest o porazu Nemcev pred Stalingradom in vest o osvoboditvi Jajca. Dva dogodka, ki še danes simbolično izražata moč in veličino jugoslovanske borbe. Stalingrad bo vedno simbol Rdeče armade, Jajce pa izraz sile in zrelosti jugoslovanskih narodov.

Od zasedanja v Bihacu do drugega zasedanja AVNOJ-a v Jajcu, je poteklo ravno eno leto. Vršilo se je 29. NOVEMBRA 1943. leto, ki predstavlja tudi pričetek vojaškega zloma osi, ko je predvsem pod pritiskom velikih uspehov Rdeče armade odpadel prvi izmed nositeljev barbarstva, nasilja in zločinov, fašistična Italija. V tem letu so se tudi prelivali novi potoki krvi jugoslovanskih narodov in treba je bilo žrtvovati tisoče in tisoče naiholičnih sinov, ne samo ohraniti, kar je bilo osvobodjenega, temveč tudi, da se je svetovna javnost prepričala, da je kri prelita na jugoslovanskih tleh, kri naroda in ne onih sramotnih izdajalcev, ki so živeli v izobilju v londonskih palačah. Vse to je bilo treba, da so se zapadni zavezniki prepričali, da Mihajlovič ne vodi borbe proti okupatorju, temveč, da je z njim v zvezi in da dela vse mogoče, da bi uničil osvobodilno gibanje in da je vzajemna vlada v Londonu podpirala izdajalsko delo Mihajloviča in skozi dve leti potvarjala resnično stanje v notranjosti Jugoslavije.

V letu 1943 je narodno osvobodilna vojska z velikanskim noletom odhijala zadnje sovražnikove udarce in Hitlerjev poraz je bil neizbežen v bližnji bodočnosti. V tem času je bilo treba poskrbeti, da bi se pridobitve narodno osvobodilne borbe začetovile in misliti na ustanovitev prvega državnega organa, kot najvišje oblasti v državi. Sklicana je bila druga skupščina Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije 29. NOVEMBRA 1943. LETU. Na tem zborovanju, kateremu so prisostvovali zastopniki vseh narodov Jugoslavije, je bila razveljavljena zamejna vlada v Londonu ter proglašen AVNOJ, kot najvišje zakonodajno in predstavniško telo narodov Jugoslavije. Postavilo se je temelje demokratične, federativne ureditve države in prepovedal povratek kralju Petru v domovino s prinombo, da bo vračanje kralja in monarhije rešil narod sam s svojo lastno voljo po svojem osvobodjenju domovine. Potrdil se je princip suverenosti narodov Jugoslavije, ki so ga določili sami v tistem trenutku, ko so se šli boriti vsak za svojo in skupno svobodo.

DNE 29. NOVEMBRA so bili prvič predlagani in sprejeti predlogi o federativni strukturi bodoče Jugoslavije in enakopravnosti vseh narodov.

Dva sovjetska filma

"Učenka I. razreda"

Klasičen primer za globino in življenjsko aktualnost sovjetske vzgoje nam prinaša film pod gornjim naslovom, ki ga je že letos posnel Sojuzdetfilm. Aktualnost tega filma v pedagoškem pomenu besede je tolikšna, da je treba o njem spregovoriti vsaj na kratko.

Vsi vemo, kako smo namerili svoje prve korake v "hram učenosti". To so najgloblji doživljaji v življenju slehernega diča in učenke Toda, če izvzamemo učiteljice in morda še starše, ki so nas pripeljali za roko v prvi razred, moramo reči, da se tako imenovana javnost, država nista prav nič menili za nas, ki smo takrat v stari Jugoslaviji prvič stonili v šolo. Nasprotno pa se domnia mali Marusji Orlovi. Jesen se približuje mestu in pričanja se šola. Prvi razred sovjetske šole. Po praznično razobitih ulicah prenašajo številni zvočniki pozdrav sovjetske vlade svojim najmlajšim državljanom, učenecem in učenkam I. razreda. Po zvočnikih želi vodstvo države novim učencem uspešno šolsko leto. Stvar je na videz malenkostna, v resnici je pa globokega pomena, kajti ni je države na svetu, kjer bi vlada vodila dejansko tolikšno skrb za najmlajši rod kot je to v Sovjetski zvezi. To iskreno skrb, ki je polna tople ljubezni do šolarčkov, do njihovih malih napak in nerodnosti, spremljamo v vsem filmu. Ko se konča za Marusjo Orlovo prvo šolsko leto, je spet sovjetska vlada prva, ki ji čestita k uspešno končanemu študiju. Ta študij je bil za Marusjo dovolj težak kot je naš težak za vse ljudi, ki imajo sedem let.

"Učenka I. razreda" je filmska zgodba o prvem šolskem letu Marusje Orlove, ki je sicer zelo samostojna in ljubezniva punčka, ni pa nikak "čudežni" otrok, temveč preprosto, malo dekletce, ki s široko odprtimi očmi vpija za njo popolnoma novo šolsko življenje. V tem življenju jo obkrožajo prav takšne deklice kot je ona sama — navadni sovjetski otroci, ki se v ničemer — ne v disciplini, ne v nadarjenosti ali pridnosti, ne odlikujejo v posebni meri. Naloga učiteljice je, da napravi iz teh otrok poštene, iskrene, delavne, nesebične, vesele in domovini zveste ljudi. V vsakdanjem šolskem življenju ima učiteljica nešteto priložnosti, da deklice uči discipline, plemenitosti, tovarištva in kolektivnosti. Dobra in slaba dejanja svojih učenk uporabi učiteljica Ana Ivanovna (T. Makarova), da jim razlaga, kakšne so temeljne dolžnosti slehernega človeka do skupnosti. Učiteljica se niti enkrat v vsem filmu ne razburja, temveč vedno vsako stvar povsem mirno razlaga. Proces pedagoškega vplivanja v tem filmu je podan ne izredno tenkočuten način. Ustvarjalci te umetnine nam pokažejo podrobnosti iz življenja otrok ki so — čenprav slišno znane in vsakdanje — menda prvič v zgodovini filma podane z globokim, prepričljivim umetniškim realizmom. Izreden čut opazovanja, dovršeno poznavanje otrok in otroške duše je našlo

svojo umetniško podobo v filmu, ki je privlačen za starejše ljudi, pa tudi za mlajše.

"Ališer Navoi"

Leta 1941 so narodi Sovjetske zveze praznovali 500-letnico rojstva velikega pesnika uzbeškega naroda — Ališerja Navoia. V prestolnici Uzbeške SSR, v Taškentu, so lani snimali življenjsko zgodbo svojega znamenitega rojaka, ki je živel v 15. stoletju in umrl 3. januarja leta 1501. Pomen Ališerja Navoia je velik ne zato, ker je Navoi ustanovitelj uzbeške književnosti. V svojih delih je pel o dostojanstvu in lenoti človeka in o pravici preprostih ljudi do sreče in mira. Ališer Navoi pa je bil tudi znamenit državnik svoje dobe. Bil je tako slaven, da so se mu klanjali od poslani beneškega doža Niecova slava na je bila trn v peti nekaterim oblastnikom v njegovi deželi, zato tudi ni bila neskaljena in Navoi je moral uživati tudi vso grenkobo pregnanstva. V pregnanstvu je napisal velika dela in sestavil program za reformo države.

Ališer Navoi je pesnik, slikar, arhitekt in glasbenik, poznavalec zgodovine in celotne vzhodne književnosti. Srednja Azija je v njegovem času ogromna država raznih plemen. Princi se bijejo za nadoblast v deželi. Navoi je bil vzgojen skupaj s pravnikom velikega Timurja, Huseinom Baikaro. Ko je ta postal vladar, so pod Navoiovim vodstvom gradili v državi šole, knjižnice in prekrone za namakanje. Husein pa je bil pozneje pod vplivom fevdalcev, ki so pesnika sovražili zaradi njegovih naprednih nazorov. Pregnal je Ališerja razumelo njegove pesmi in videlo v Navoia v dalino province Astrabad. Ljudstvo pa je Navoia ljubilo, ker je njem zaščitnika vseh ponižanih in razžaljenih, ki mu je bila blažinja ljudstva in njegove države srčna potreba. Husein je sicer preklical ukaz o pregnanstvu ter pozval Navoia nazaj v svojo prestolnico Herat, toda nevoščljivost zaradi Navoiove slave mu je slepila čist pogled.

Oh Navoiovi smrti je vse ljudstvo žalovalo za njim kot za svojim največjim imnikom. Pokopali so ga v mavzoleju, ki je bil zgrajen po njegovih načrtih v Heratu.

Zgodovinski film, napravljen v Taškentu, je bil sneman v uzbeškem jeziku, sinkroniziran je pa v ruščini. Z njim se je sovjetski film oddaljil spomin velikega uzbeškega pesnika in misleca, ki je postal last vseh sovjetskih ljudi. F. N.

BAZAR "DANUBIO"

D. UGLESSICH

Avda. San Martín 2902 U. T. 59-0858

RADIO

Izdelovanje novih aparatov ter vsakovrstna popravila izvršuje

JAKOB KREBELJ

CESPEDES 3783 (vegal Avda. Forest

Tel. št. 54 - 4650

DAN ZAKONITE USTANOVITVE NOVE JUGOSLAVIJE PA JE BIL DVE LETI POZNEJE TO JE 29. NOVEMBRA 1945. LETU, KO JE BILA PROGLAŠENA LJUDSKA REPUBLIKA. Drugo zasedanje AVNOJ-a nam jasno kaže, kako se je misel odpora, zavest moči, politična zrelost vidno okrepila v razdobju enega leta.

ODLOKI SPREJETI NA DRUGEM ZASEDANJU AVNOJ-A V JAJCU, KATEREGA PETO OBLETNICO SEDAJ SLAVIMO, IZVIRAJO IZ STIRILETNIH DOGAJANJ, SO NJIHOVA POSLEDICA, SO POSLEDICA ODLOČNE IN ZAVESTNE BORBE ŠIROKIH LJUDSKIH MNOŠIC ZA PRAV TAKO ŽIVLJENJE, KAKRŠNO ODLOČAJO ZAKONI NOVE JUGOSLAVIJE, ZA PRAV TAKO POT, KAKRŠNO STOPAJO DANES NARODI JUGOSLAVIJE, KI Z ZAUPANJEM ZREJO V BODOČNOST IN SE VESLIJO NOVEGA DELA IN NAPOROV, KER VEDO DA BO VSE TO SLUŽILO SAMO PRAVI DEMOKRATIČNI LJUDSKI SKUPNOSTI V PRID.

SESTO REDNO ZASEDANJE LJUDSKE SKUPŠČINE FLR JUGOSLAVIJE KONČANO

Resolucija skupne seje Zveznega sveta in Sveta narodov Ljudske skupščine Federativne ljudske Republike Jugoslavije

Glede na to, da se zadnje tri mesece po tisku in radiu dežel ljudske demokracije, kakor tudi po sovjetskem tisku in radiu, torej po vsem aparatu propagande prijateljskih in zavezniških držav vodi proti vladi Federativne ljudske republike Jugoslavije in vsej naši državi neprestana in z nikakimi obziri omejevana kampanja, ki odkrito poziva državljane Jugoslavije k izdajstvu države, kar pomeni samo po sebi čuden pojav v odnosih med prijateljskimi državami;

glede na to, da je vsa ta kampanja zasnovana na povsem samovoljni in neresnični oceni celotne notranje in zunanje politike Jugoslavije, oceni, ki niti v celoti niti v podrobnostih ne ustreza stvarnim dejstvom;

glede na to, da se ta kampanja vodi z navajanjem velikih neresnic in obrekovanj ter prostaškimi žalitvami, in sicer na tak način, kakršen je bil doslej nepoznan ne samo med državami, ki so medsebojno povezane s pogodbami o zvezi, prijateljstvu in vzajemnem sodelovanju, temveč celo tudi med državami, ki vzdržujejo samo navadne odnose ali pa so celo daleč od prijateljskih odnosov;

glede na to, da se v omenjenih prijateljskih državah daje zatočišče nekolicim privabljenim in najetim izdajalcem in dezertarjem, pobeglim iz Jugoslavije ter omogoča, da od tam preko tiska in radia razvijajo izdajalske in sovražno propagando proti lastni državi, proti svoji vladi in svoji armadi;

glede na to, da se taki propagandi v istih prijateljskih in zavezniških državah pridružujejo tudi mnogoštevilni postopki, s katerimi se rušijo sama načela in duh pogodb o zvezi, prijateljstvu in vzajemni pomoči z našo državo ter se eno za drugo trgajo zveze prijateljstva in sodelovanja, ki so bile utrjene iz pravilno pojmovane skupnosti interesov naše države in vseh navedenih držav;

glede na to, da ta propaganda proti naši državi in njenemu vodstvu trdovratno noče voditi računa ne samo o stvarnih dejstvih, temveč niti o stvarnem razpoloženju, ki so ga v teh treh mesecih popolnoma jasno in nedvoumno izrazile milijonske množice našega delovnega ljudstva, stoječ neomajno zvesto ob svojem državnem vodstvu, v čvrsti enotnosti, ki se ne samo ni okrnilo pod vplivom te propagande, temveč se je nasprotno le okrepiło, o čemer so poleg ljudstva v državi dali sijajne zglede tudi mnogi naši državljani in vojniki, ki so bili v prijateljskih in zavezniških državah postavljeni pod težek pritisk s ciljem, da bi jih pridobili za sovražno stališče proti svoji domovini —

Ljudska skupščina FLRJ kot izraz tega enotnega razpoloženja, mišljenja in volje vsega delovnega ljudstva mesta in vasi in vseh narodov Jugoslavije, sigurna, da to razpoloženje, mišljenje in voljo neposredno pozna in pravilno tolmači,

smatra za svojo dolžnost, da tako pred svojimi narodi kakor tudi pred vsemi prijateljskimi in zavezniškimi narodi in pred vso svetovno demokratično javnostjo poda kot najvišje predstavniško zastopstvo narodov Jugoslavije nasledujo

IZJAVA :

1. Vse delovno ljudstvo in vsi narodi Jugoslavije stoje danes prav tako neomajno ob tovarišu Titu in svojem državnem vodstvu, ob vodstvu Komunistične partije Jugoslavije in Ljudske fronte kakor so ob istem vodstvu stali v letih narodne osvobodilne vojne... (frenetično in dolgotrajno odobravanje in živahne ovacije maršalu Titu), ko so vodili, ne da bi jim bilo žal ogromnih žrtev, borbo proti fašističnim okupatorjem in njihovim domačim pomagačem, rušili v ljudski socialistični revoluciji oblast izdajalske buržuazije, udarjali temelje oblasti delovnega ljudstva z delavskim razredom na čelu, na katere osnovi so odvzeli prej vladajočemu kapitalističnemu razredu njegove ekonomske osnove, izvršili naglo obnovo in pričeli uspešno graditi socializem v svoji državi. (Dolgotrajno odobravanje.)

2. Vse delovno ljudstvo in vsi narodi Jugoslavije stoje danes prav tako neomajno v fronti demokratičnih protifašističnih in protiiperialističnih sil, kakor so med vojno neomajno stali in se borili ob strani narodov Sovjetske zveze in vseh narodov, ki so se borili proti fašističnim osvajalcem, pod istim vodstvom, ki jih danes vodi v graditvi socializma in v razijanju bratskih odnosov s Sovjetsko zvezo in državami ljudske demokracije. (Dolgotrajno odobravanje.) Nihče ne more narodov Jugoslavije in njihovega vodstva prisiliti, da bi zapustili demokratični tabor, če tega nočejo, in zato vsako govorničenje o samoizolaciji Jugoslavije ni objektivno in mora pomeniti samo poizkus osamljenja proti Jugoslaviji.

3. V globokem prepričanju, da se Federativna ljudska republika Jugoslavija z ničemer ni pregrešila nad globokim in tesnim prijateljstvom s Sovjetsko zvezo in državami ljudske demokracije in da ji nalagajo življenjski interesi njenih narodov sami, da še nadalje ostane neomajno zvesta narodom teh držav ter svojim prijateljskim in zavezniškim obveznostim do njihovih držav, v globokem prepričanju, da je prav tako razvijanje prijateljskih in zavezniških odnosov ter tesno sodelovanje na političnem, ekonomskem, družbenem in kulturnem polju bilo in da ostaja tudi v bodoče osnova vse zunanje politike zvezne vlade z njenim predsednikom maršalom Titom na čelu, izraža Ljudska skupščina FLRJ vladi polno priznanje in zaupanje ter odobrava njene doslej podvzete proteste proti vrsti postopkov vodilnih krogov nekaterih držav ljudske demokracije, postopkov, ki ne pričajo o prijateljskih čustvih teh krogov do Federativne ljudske republike Jugoslavije in njenih narodov. (Dolgotrajno odobravanje in ploskanje.)

4. Glede na tako stanje dejstev, ki se ne more ovreči niti izkriviti z nobenimi neresnicami, izraža Ljudska skupščina svoje globoko razočaranje, protest in ogorčenje proti neizzvani in neupravičeni klevetniški kampanji, ki se že tri mesece vodi s čim dalje večjo vztrajnostjo in srditostjo proti naši državi in njenemu vodstvu in veliko škodo ne samo Jugoslavije, temveč tudi resnično odvajanje in razlikovanje vodstva Komunistične partije Jugoslavije od vlade Federativne ljudske republike Jugoslavije in predstavljanje vse kampanje kot partijsko kritiko, katero trditve demantirajo tudi vsi dokumenti, objavljeni proti vodstvu Komunistične partije Jugoslavije, v katerih se izrečno in povsem neosnovano ter krivično napada notranja in zunanja politika naše vlade. Prav tako Ljudska skupščina zavrača kot povsem nepravilno in z ničemer opravičeno izločanje štirih članov zvezne vlade kot baje edini cilj teh napadov, ko je splošno znano, da je vsa vlada popolnoma enotna prav tako, kakor je popolnoma enotno tudi vodstvo Komunistične partije Jugoslavije in vodstvo Ljudske fronte Jugoslavije in kakor je popolna enotnost med temi vodstvi in milijonskimi množicami članov Komunistične partije in Ljudske fronte. (Dolgotrajno odobravanje.)

6. Na podlagi vsega tega izraža Ljudska skupščina FLRJ svoje prepričanje, da se taka zabloda ne more obdržati pod nepodkupljivo kritiko stvarnega življenja in zgodovine, ki ne bo mogla, da ne bi strogo obsodila takih

5. Ljudska skupščina FLRJ odklanja kot popolnoma nepravilno in nepostopkov proti Federativni ljudski republiki Jugoslaviji in sicer tem manj, ker se ta nenaravni položaj more obvladati z dobro voljo kot edinega potrebnega pogoja za to.

7. Ljudska skupščina Jugoslavije poziva vse delovno ljudstvo mesta in vasi ter vse narode Jugoslavije, da še nadalje kakor tudi doslej nudijo neomejeno podporo državnemu vodstvu, ki jih z zanesljivo roko vodi v graditvi države na socialistični podlagi g svetli bodočnosti. Neutralno vztrajno delo pri izvajanju petletnega plana, pri katerem sodelujejo milijonske množice našega delovnega ljudstva z izrednim navdušenjem in samozatajevanjem, je osnovno jamstvo za ozvladanje vseh težkoč, tudi onih, ki izvirajo iz kampanje, ki se iz prijateljskih držav krivično vodi proti naši državi. vse svetovne demokratične protiiperialistične fronte, a edino v korist sovražnikov demokracije in socializma. (Odobravanje.)

JEKŠE EKTOR
MIZARSKA DELAVNICA
Dr. Luis Belcastegui 4466
U. T. 67-3621

Franc Štekar
STAVBINSKI PODJETNIK
Ramón L. Falcón 6371
U. T. 64-3084

Juan Sopcie e hijo
HORMIGON ARMADO
Coronel Domínguez 244
T. A. 652 - 0244
VILLA MADERO

Zobozdravnika
Dra. Samoilovič
Dr. Feliks Falicov
Sprejemata od 10—12 in od 15—20 ure
DONATO ALVAREZ 2181

DOCTOR
HINKO HALPERN
Specijalist notranjih bolezní
Ordinira vsak dan od 16 do 20 ure
SAN MARTIN 955 - 1 nad. - Dep. C
T. A. 32 - 0285 in 0829

FABRICA DE MOSAICOS
ALBERTO GREGORIC
Venta de materiales de construcción
Avda. Fco. Beltré 5671 U. T. 59-5888

Reinaldo Wasserman
MEDICO
Nasca 2381 U. T. 50-2845

RESTAURANT
MIRO MERKUŽA
LORIA 472

SLOVENSKA JURIDIČNA
PISARNA
Odškodnine, Odslovitve, Nezgode,
Dedščine in vse Sodniške Tramitacije
Uradne ure: od 18 do 20
DIAGONAL NORTE 1119 - Piso 8
(Nasproti Obelisku) Escritorio 823
T. A. 35 - 6243 Buenos Aires

Stavbinska Kovača
G. STAVAR & K. KALUŽA
Laprida 2443 Florida, FCCA

Dr. A. Kirschbaum
Dra. Maria Kirschbaum
ZOBODRAVNIKA
LOPE DE VEGA 3271 T. A. 50-7387

PIVARNA — Kroglišče in Keglišče
PODGORNIK FRANC
Warnes 2113 La Paternal

TRGOVINA JESTVIN
PETER ČUČIĆ
Excelsior 1500 - U. T. 757-301. Sáenz Peña

ŽELEZO - BETONSKO PODJETJE
RUDOLF KOMEL
ZA NACRTE IN PRERACUNE
Bernaldez 1655 U. T. 67-1411

MECANICA y ELECTROTECNICA
E. LOZEJ y W. COX
Avda. Riestra 1115 U. T. 61-0656

MEHANIČNA DELAVNICA
JOSIP HLAČA
Villa Real 140. J. Ingenieros. U. T. 757-640

Pomemben govor Borisa Kidriča v Črni gori

Besedam pa bodo sledila dejanja. To je geslo novega socialnega sistema v Jugoslaviji. Kar je povedal Kidrič o Črni gori, velja v večji ali manjši meri ter z nekaterimi izjemami oziroma nadomestki tudi za ostalo Slovenjo. Zato prnašamo govor v celoti. Dejal je:

Tovariši in tovarišice! Dovolite mi, da spregovorim v zvezi z referatom Blaže Jankovića o nekaterih gospodarskih vprašanjih, ki so po mojem mnenju važna za Črno goro, kakor tudi za druge naše republike oziroma področja s podobnimi gospodarskimi in geografskimi pogoji. Mislim, da ni težko ugotoviti, da se vsa ta vprašanja nanašajo na borbo proti pasivnosti nekaterih področij in za likvidacijo pasivnosti. Zato mi dovolite, da poskušam najprej v nekaj besedah označiti, kakšen odnos je imela do pasivnosti nekih naših področij, pokrajin in celih današnjih republik stara — kapitalistična Jugoslavija in kakšen odnos ima nova — Titova Jugoslavija, ki se bori za zdraditev socializma v vsej naši državi.

Brez dvoma je stara kapitalistična in izkoriščevalska Jugoslavija podpirala to pasivnost. Ne samo, da je ni odpravljala, marveč jo je vedoma podpirala. In zakaj? Predvsem zato, ker je pasivnost omogočala obstajanje tiste rezervne armade proletarcev, ki je kapitalizmu vedno potrebna, pa naj si bo v vzponu ali v latentni krizi. Podpirala je pasivnost zato, ker je pasivnost naših krajev pomagala domačim kakor tudi tujim izkoriščevalcem, da so lahko držali realne mezde delavskega razreda v vsej Jugoslaviji pod povprečno delavsko mezdo v kapitalističnih državah, ki jih ni izkoriščal finančni kapital tako kakor je bila izkoriščana Jugoslavija kot celota. Končno je podpirala pasivnost tudi zato, ker se kapitalističnemu sistemu ni izplačala nobena večja investicija, ki ne bi bila takoj rentabilna.

Nova Jugoslavija pa, Jugoslavija, ki gradi socializem, gleda na vprašanje pasivnosti drugače. To pa zato, ker je domovina delovnega ljudstva z delavskim razredom na čelu. Nova Jugoslavija gleda na vprašanje pasivnosti drugače, ker je dosledno rešila za dosledno nadaljevanje rešitve našega nacionalnega vprašanja resnično gospodarsko enakost vseh narodov Jugoslavije v smislu skupne produktivnosti v korist vse države, vseh pokrajin in področij Jugoslavije. Na to vprašanje gleda drugače tudi zato, ker se je rešila političnega in gospodarskega vpliva vsakega tujega kapitala in mora prav zato ravnati v vprašanju pasivnosti drugače, kakor je ravnala stara polkolonialna Jugoslavija, ki so jo izkoriščali ne samo domači, marveč tudi vsi mogoči tuji finančni kapitalisti.

Vendar tovariši, vprašanje borbe proti pasivnosti ni preprosto vprašanje. To vprašanje je zamotano, kakor je zamotano tudi celotno vprašanje borbe za gospodarsko, politično in socialistično izgraditev naše države.

Predvsem bi rad povedal nekaj besed o nepravilnem razumevanju borbe proti pasivnosti. So tovariši, ki gledajo na to vprašanje, upoštevajoč samo gospodarski položaj republik in področij, ki niso pasivni, v glavnem tako, da pasivnim področjem, krajem in republikam ni potrebna pomoč vse Jugoslavije. Seveda je takšno mnenje popolnoma nepravilno. Pasivnost posameznih naših pokrajin ni breme samo

zanje, marveč za vso Jugoslavijo, ker ovira razvoj produktivnih sil vse države in je ni mogoče odstraniti brez resne materialne ter kadrovske pomoči vseh činiteljev v naši državi, vseh naših republik, predvsem pa aktivnih področij. Kdor tega ne razume, ne razume našega partijskega programa, ki smo ga sprejeli na V. kongresu KPJ in ki posebej poudarja problem pasivnosti in neenakomernosti razvoja v Jugoslaviji.

Po drugi strani pa je popolnoma napačno mnenje, ki se pojavlja v pasivnih krajih, da je namreč mogoče pasivnost odpraviti samo ob pomoči razvitih področij v državi. Odprava pasivnosti ob pomoči vse Jugoslavije se da izvesti samo z maksimalno mobilizacijo vseh sil, ki so v samih teh pasivnih krajih, področjih oziroma republikah. Le takšno razumevanje borbe proti pasivnosti, ki obsega hkrati maksimalno pomoč aktivnih republik in področij ter maksimalno mobilizacijo vseh gospodarskih sil v samih pasivnih čodročjih, lahko privede do tega, da bo v procesu uresničevanja prvega petletnega plana in v naslednjih planih v resnici odpravljen pojav pasivnosti v naši državi.

Vprašanje borbe proti pasivnosti ni vprašanje, o katerem bi bilo mogoče filozofirati. To je vprašanje, ki ga je treba reševati konkretno v naših planih, v vsakdanji borbi za izpolnjevanje planov. V tem planskem reševanju, v tej vsakdanji borbi za izvajanje planske rešitve so po mojem mnenju najvažnejši tile momenti: Prvič vprašanje transporta, ki se precej zanemarljivo, ki pa je prvorazredne važnosti za likvidacijo pasivnosti. Rešitev vprašanja transporta in zvez omogoča, da se vse ostalo gospodarsko delovanje, ki ima za cilj dejansko likvidacijo pasivnosti, v resnici izvede in zares uresniči. Na vprašanje transporta in zvez je treba gledati drugače kakor v starih kapitalističnih časih. Tam je vloga faktorja tehničnega razvoja igralo predvsem blago, ki je prodiralo v tehnično nerazvite rajone in je pritegnilo za seboj tudi transport. Vse to se je dogajalo spontano. Danes, v graditvi socializma, v planskem gospodarstvu, ki nam služi kot sredstvo za zgraditev socializma, pa ne smemo upoštevati samo trenutnih možnosti, temveč moramo upoštevati tudi perspektivo in to perspektivo tudi najti. V tem je odločilna vloga transporta in zvez sploh. Mislim, da je treba predvsem v raznih pasivnih republikah in področjih odpraviti malomarne odnosa do vprašanja transporta, kakor je to že poudaril tovariš Blažo Jovanović, hkrati pa odpraviti nepravilno razumevanje glede razširitve transportnih zvez in modernizacije transporta. To nam bo omogočilo, da bomo razširili na pasivna področja svoje plansko delovanje v vseh smereh.

Nadaljnje vprašanje, ki je v zvezi z likvidacijo pasivnosti izredno važno, posebno pa v naših pogojih, je vprašanje gospodarstva, vprašanje gojitve gozdov in pogozdovanja v naših pasivnih področjih, tako tudi v določenem delu črne gore. Obstoja Kras, ki predvsem zahteva pogozdovanje. Mislim, da je treba odpraviti mnenje,

da je važno le tisto, kar trenutno operativno delamo, da pa ni važno tisto, kar bo določilo pogoje ekonomskega razvoja v času bodočih generacij, da ni važno tisto, kar bo dalo rezultate šele čez 10, 15 ali 20 let. Mislim, da danes — ne samo v posameznih področjih, marveč tudi v vsej državi — ravnamo glede pogozdovanja kaj neodgovorno, da ne rečem še kaj hujšega. S tem moramo prenehati. Temu vprašanju moramo posvetiti svojo posebno pozornost. To velja za vsak rajon in za vsako področje posebej. To velja za vse naše planinske področje, za likvidacijo pasivnosti. Hkrati pa moramo posvečati največjo pozornost racionalni sečnji lesa in največjo skrb pogozdovanju, čeprav se bodo uspehi tega občutili šele čez 15—20 let.

Tretje temeljno vprašanje je vprašanje živinoreje. To vprašanje lahko rešimo dosti hitreje kakor vprašanje pogozdovanja. V večini področij, ki so označena kot pasivna, so velikanske možnosti za razvoj živinoreje, za plansko izkoriščanje pašnikov. Imamo velikanske možnosti za okrepitev naše živinoreje, bodisi v okviru državnega kmetijskega živinorejskega sektora, kakor tudi v okviru raznih kmetijskih zadrug. Priznati moramo, da smo te možnosti doslej premalo izkoriščali.

V zvezi s tem se postavlja vprašanje zagatovitve krmnih baz za zimski čas, ko ni mogoče izkoriščati pašnikov. Kdor samo govori o pomanjkanju krmnih baz in ne vidi možnosti, da bi si jih zagotovil, ravna napačno. Za ustvaritev krmnih baz je treba uporabiti vse strokovne sile in angažirati vse gospodarske in kmetijske delavce. Mislim, da je napačno mnenje, da se moramo tam, kjer ni pogojev za ustvarjanje krmnih baz in kjer danes zaradi pomanjkanja pridelujejo predvsem žito, odreči žitu, ker ga lahko dobimo tudi iz drugih jugoslovenskih krajev.

Tovariši, kakor vam je znano, naša Partija ne daje nikoli demagoških obljub, ne vara delovnega ljudstva, temveč govori o stvarih tako, kakršne so v resnici, pri tem pa hkrati opozarja na vse možnosti, da bi na realni osnovi odpravili vse tisto, kar je neprijetno in škodljivo. V zvezi s tem smo že večkrat poudarjali, da je vprašanje žita pri nas zelo zamotano vprašanje. Trditev, da smo bogati z žitom, je bila bajka, legenda, ki si jo je izmislila stara Jugoslavija. To legendo si je izmisliti zato, da bi lahko izvažala žito v korist finančnih mogotcev, tujih kakor domačih. To legendo je zgradila na lakoti delovnega ljudstva v stari Jugoslaviji, posebno pa še na pomanjkanju kruha v pasivnih krajih. Naravno je, da bomo lahko postali z žitom bogata država, vendar moramo izvesti vrsto melioracij, ne samo v pasivnih krajih,

marveč tudi v aktivnih, ki so po naravnih pogojih tako rekoč ustvarjeni zato, da rodijo žito. Dokler pa teh velikih melioracij ne bomo izvedli, se pridelek žita v Jugoslaviji ne bo bistveno zvišal. Bistveno se bo povečal šele takrat, ko bomo dokončno naredili prekop Donava—Tisa—Donava, ko se bo v naši žitnici v Vojvodini, zvišal naš žitni pridelek za 10, 20 ali 30%. Povečal se bo takrat, ko bomo osušili Lonjsko polje v Hrvatski, kjer bomo dobili v državne roke še enkrat toliko žita, kakor ga danes odkupi z državnim odkupom vsa LR Hrvatska. Do izvedbe teh velikih akcij pa se bo naš žitni pridelek v Jugoslaviji gibal nekaj odstotkov višje ali nižje od tiste linije, na kateri se giblje sedaj.

Vendar se je, kakor smo že večkrat poudarili in kakor je slehernemu jasno, zvišalo število delavstva in število mestnega prebivalstva v zvezi z našim petletnim planom. Zato bi bilo popolnoma napačno, če bi nasedali tistim površnim, preuranjenim in tehnokratskim mnenjem, ki jih pogosto zastopajo tudi razni agronomski strokovnjaki, in če bi prehitro razdelili na rajone posamezne kraje in dejali, da je treba tu in tam odpraviti pridelovanje žita, ker tam slabo rodi, češ saj se žito lahko dobi iz Vojvodine. S takšno politiko bi povzročili še večje pomanjkanje žita, kakor ga čutimo danes. Rajonazirali bomo in smo za plansko rajonalizacijo; nismo za to, da bi gojili žito tam, kjer to ni produktivno, kjer je namreč bolj produktivno gojiti krmne rastline, industrijske rastline in temu podobno; nismo pa zato brez ozira na konkretne pogoje, ki obstajajo, nismo zato brez predhodne ustvaritve neobhodnih pogojev. Uvedli bomo rajonizacijo, ko bomo ustvarili pogoje, da bomo v vsej Jugoslaviji dobili dovolj žita; le na tem temelju bomo dovolili rajonizacijo tam, kjer se kmet zaradi pomanjkanja bavi z vsakovrstnimi posli. Torej bi bilo pogrešno sedaj odpraviti pridelovanje žita n. pr. v Črni gori ali v drugih pasivnih krajih.

Vendar obstajajo pogoji za ustvarjanje krmne baze v samih pasivnih krajih in sem mnenja, da proučevanje vprašanja krmne baze v samih planinah še zdaleč ni končano. Mi smo temu proučevanju posvetili v resnici premalo pozornosti in moramo v tem pogledu napraviti nekaj prelom. Nadalnje vprašanje, ki je lahko bistveno za gospodarstvo pasivnih krajev, je po mojem mnenju vprašanje sadjarstva. Imamo velike možnosti, da napravimo na tem ali drugem kosu zemlje v pasivnih krajih sadovnjake, ki nam bodo dali ne samo dovolj sadja za prehrano ljudstva v pasivnih krajih, marveč tudi presežek sadja, presežek proizvodov, kar pomeni aktivnost.

Zato morajo naši znanstveni zavodi

Da bo kruha za vse! - Motiv iz šmartna pri Meži

v pasivnih krajih enako, kakor smo to dejali za gozdarstvo, posvetiti velikansko pozornost sadjarstvu, ki nam lahko da zaželjene uspehe v mnogo krajšem času kakor gozdarstvo.

V zvezi s Črno goro bi posebno poudaril tisti del sadjarstva, ki ni važen samo za Črno goro, marveč za vso Jugoslavijo in ki lahko v relativno kratkem času napravi naše Črnogorsko primorje aktivno.

Nadalje je bistveno vprašanje borbe proti pasivnosti vprašanje industrijskih rastlin, ki je važno za vse naše pasivne kraje brez razlike in ne samo za Črno goro. Imamo vrste industrijskih rastlin, ki jih je v ekonomskogeografskih pogojih naših pasivnih krajih mogoče gojiti brez posebnih težav. Tu navajam brnistro, kakor tudi vrsto rastlin, ki vsebujejo olje in ki ne povzročajo težav pri obdelovanju tudi v pogojih skalnatega terena, kjer ni zadosti zelenja in je plast zemlje tanka. To vprašanje ni v teh krajih, marveč tudi dviganje važno samo za reševanje pasivnosti bogastva vse naše Jugoslavije. Tako je n. pr. vprašanje brnistre izredno važno za Jugoslavijo kot celoto, za njeno tekstilno industrijo. Vsem tem vprašanjem ne posveča dovolj pozornosti naša operativa, niti naše konstantno planiranje. Mnenja sem, da je v tem oziru potreben korenit prelom. Hkrati je treba napraviti korenit prelom tudi glede bombaža. Bombaž ni samo industrijska rastlina, ki lahko v veliki meri prispeva k likvidaciji pasivnosti v Črni gori, temveč je tudi industrijska rastlina, ki je velikanske važnosti za dejansko uresničenje ekonomske neodvisnosti naše države. Zato ni treba na gojitev bombaža gledati samo kot na nekakšno ožje črnogorsko vprašanje ali ožje vprašanje, ki ne zanima drugih republik, kjer smo vprašanje, ki nam bo velikanski uvoz, da bomo lahko dejanski izvoz, ki ga moramo žrtvovati inozemstvu, uporabili za tisto, kar nam koristi, namreč za uvoz strojev in ne za uvoz sirovin, ki jih lahko pridemo v lastni državi.

Končno še o vprašanju melioracij. Kakor je znano, ima petletni plan

svoje melioracijske načrte. Res se lotevamo njihove realizacije, brez dvoma smo se lotili velike akcije, kakor je n. pr. izsušitev Skaderskega jezera, ki je med temeljnimi načrti našega petletnega plana. Vendar na to vprašanje ne smemo gledati površno in se ga ne smemo lotevati tako, kakor so se ga lotevali stari politiki, ki so ljudstvu vsak trenotek obljubljali razne takšne akcije, pa od vseh obljub ni bilo nikoli nič. Mi takšne akcije začnemo z velikimi študijami, velikimi pripravami, da bi akcija resnično dosegla uspeh.

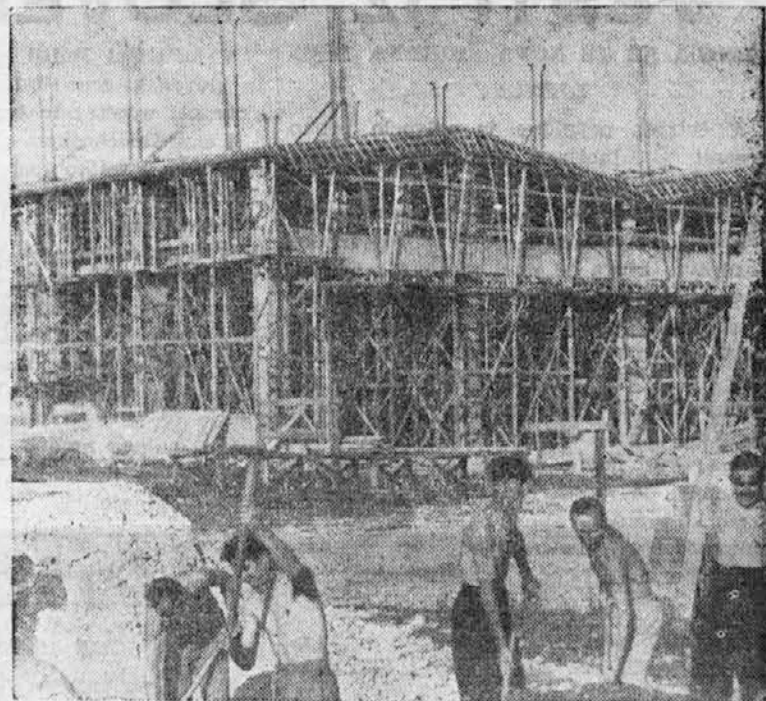
Mislím, da bi morali zvezni organi, kakor tudi republiški organi v LR Črni gori začeti priprave za te akcije z mnogo večjo vestnostjo in odgovornostjo z vsestransko obdelavo. Seveda pri tem niso pomembni samo državni organi, temveč je to akcija, ki že sedaj zahteva vso pozornost in bo zahtevala še več pozornosti, kadar se bo izvajala, popolno pozornost naših partijskih organizacij in naše Partije kot celote.

Ob koncu govora bi želel omeniti še eno vprašanje, ki je po mojem mnenju izredno važno, posebno še za pasivne kraje. To je vprašanje kadrov.

Kadre moramo ustvarjati tako rekoč iz dneva v dan in jih v resnici tudi ustvarjamo. Ustvarjajo se v borbi za izvedbo našega plana, vzgajajo se v šolah. Vendar posvečamo temu vprašanju v praksi premalo pozornosti, čeprav o tem dosti govorimo. Tudi v tem pogledu moramo izvesti korenit prelom.

Mnenja sem, da so v naših pasivnih krajih, pa tudi v Črni gori posvetili n. pr. premalo pozornosti vzgoji našega srednjega in nižjega strokovnega kadra. Ni si mogoče misliti vsestranskega, razvoja, ki si ga vsi želimo, če ne bomo dovolj razvili nižjega in srednjega strokovnega kadra. Prenehati moramo z vsemi tistimi ostanki mnenja, da nam nižji in srednji strokovni kader nista potrebna. Prav nasprotno. Nižji in srednji strokovni kader bo ob zadostni obdelavi naših planov skupaj z delovnimi množicami reševal vse. Če pa ne bo nižjega in srednjega strokovnega kadra, če ga ne

Ljubljanski prostovoljci na gradilišču "Litostroja" "Da bomo imeli dragoce ne stroje za izgradnjo našega sveta!"

bomo razvijali tam, kjer je potreben (ker ga uvažati ne moremo), bodo šepali vsi naši plani. Torej zahteva borba za naše današnje rezultate, kakor tudi borba za planske perspektivne rezultate mnogo večjo pozornost republiških in zveznih organov za vzgojo srednjega in nižjega strokovnega kadra na samem terenu v naših pasivnih krajih.

Tovariši, teh nekaj misli sem smatral za potrebno prispevati k diskusiji vašega uspešnega partijskega kongresa. Ves kongres, kakor tudi vsi dosedanji uspehi, ki smo jih na področju gospodarstva dosegli v Jugoslaviji in s tem tudi na ozemlju LR Črne gore, dokazujejo, da smo sposobni doseči vse tisto, kar nam je kot direktivo postavil voditelj naših narodov tovariš Tito (dolgotrajno ploskanje), kar smo vnesli kot zakon v svoj petletni plan in da bomo dosegli še več.

Toda za vse to nam je potrebna še večja borba, še bolj ostra kakor doslej, čeprav je bila že dosedanja borba za naše gospodarske uspehe ostra. Nemogoče je, da bi narodi, ki

so bili stoletja zatirani od vseh mogočih zatiralcev in izkoriščevalcev, likvidirali zapuščino preteklosti brez ostre borbe. Nemogoče je, da bi delovno ljudstvo, ki je bilo od nekdaj izkoriščano in ki je sedaj ustvarilo svojo državo ter s tem spremenilo svojo deželo v svojo resnično domovino, doseglo brez ostre borbe nagle gospodarske rezultate in hitro izboljšanje svoje življenjske ravni. (Vzkiki: „Tako je,“ ploskanje.) Ta ostra borba se bide sleherni dan, na slehernem sektorju in vsakem področju našega gospodarstva. Bijemo jo kot celota, bijejo jo vsi naši delovni kolektivi in vsi posamezniki, ki v teh kolektivih delajo.

Zaključujem svoj prispevek h kongresni diskusiji s tem, da pozivam na še ostrejšo borbo za naš plan, za naše gospodarske uspehe, za našo ekonomsko in s tem tudi vsestransko krepitev naše slavne jugoslovanske domovine, ki gradi pod slavnim Titovim vodstvom socializem! (Vsi delegati so vstali, dolgo ploskali in v zboru vzklikali: „Tito“, Živel Politbiro Centralnega komiteja KP s tovarišem Titom na čelu!)

Gospodarska razstava v Mirnu

Med močnimi sredstvi za politično delo in prevzgojo ljudskih množic so razne razstave, na katerih lahko učinkovito z nazornimi slikami, diagrami in z grafikoni ali s razstavljenimi predmeti prikažemo življenje in delo pri nas, v drugih republikah ali v drugih državah ljudskih demokracij. Posamezne razstave lahko spremljajo razne politične in gospodarske akcije ali pokažejo na primer gospodarski razvoj kraja, ki bo gotovo zanimal vsakega vaščana in ga še bolj vključil v borbo za socialistično graditev naše domovine. Prav tako bo naš človek na razstavi najbolj jasno spoznaval narodno osvobodilno borbo, borbo za petletni plan, kulturni razvoj itd.

Zaradi tega so okrajni odbori OF v svoj polletni plan dela vnesli tudi orga-

nizacijo razstav, ki bodo zlasti na vasi odigrale pomembno vlogo v graditvi socializma.

Obmejna vas Miren šteje skupno z bližnjo vasico Orehovlje nekaj nad 1600 prebivalcev, večinoma obrtnikov. Le nekaj malega je kmetov. Od nekdaj je tam razvito usjarstvo in čevljarstvo. Pod italijansko in angloameriško okupacijo, ki je hotela uničiti njihovo obrt, je zavladała brezposelnost. Ljudje so si morali iskati zaslužka drugod.

Pred letom dni ob priključitvi k Jugoslaviji so vaščani med prvimi v goriškem okraju — že teden dni po priključitvi — izdelali petletni gospodarski načrt, katerega so sprejeli na zboru volilcev. V načrtu so predvidevali ustanovitev čevljar-ske in mizar-ske zadruga, obnovitev us-

njarne in ustanovitev krojaške delavnice. Vse te naloge za okrepitev lokalnega gospodarstva so izpolnili in zaposlili vse nezaposlene delavce. V naglem razvoju so prešli že iz zadrúžnega v državni sektor, ki se lepo razvija.

Na razvalinah bivših fašističnih kasarn so našli mnogo materijala, da so ustanovili in opremili tovarno usnja, ki je že v obratu. Iz nove tovarne že prihajajo izdelki usnja, iz katerih izdeluje okrajno čevljar-sko podjetje trpežne čevlje. Pri organizaciji obeh podjetij imata mnogo zaslug tov. Sliš in Saksida. Prav tako uspešno deluje tudi okrajno invalidsko gospodarsko podjetje, mizar-nica in avto-karoserija ter okrajna apnenca. V režiji krajevnega ljudskega odbora so ustanovili krojaško delavnico in gostilno. Poleg tega gradijo vaščani s prostovoljnimi delom sodoben kulturni dom, katerega zidovi se že visoko dvigajo iznad temeljev.

V nedeljo so vaščani v znamenju obletnice priključitve priredili veliko delovno slavlje z otvoritvijo razstave svojih gospodarskih naporov v graditvi socializma. Te slovesnosti se je udeležil tudi Franc Bevk, član IO OF Slovenije ter predstavnik ljudske oblasti in množičnih organizacij iz okraja Gorica.

Po budnici zgodaj zjutraj so začeli prihajati v okrašeni Miren prebivalci iz bližnje in daljnje okolice, da si ogledajo razstavo in prisostvujejo odkritju spomenika, katerega so zavedni Mirenčani postavili s prostovoljnimi prispevki na raznih prireditvah in s prostovoljnimi delom. Spo-

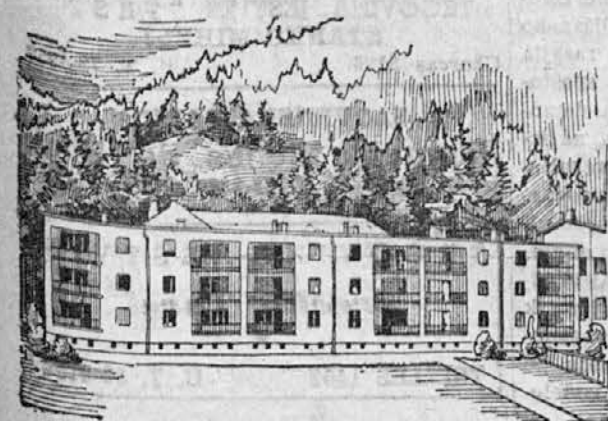
menik na podstavku prikazuje partizana v naravni velikosti. Na spominski plošči so vklesana imena padlih.

Po priložnostnih govorih je množica glasno obsojala klevetniško gonjo državljanske demokracije Madžarske, Romunije, Bolgarije in čehoslovaške proti FLRJ, najbolj pa so se zgražali nad nasiljem češkoslovaških oblastij in policije nad jugoslovanskimi učenci v gospodarstvu.

V znak predanosti Partiji in Titu so s slavlja poslali pozdravno resolucijo zvezni skupščini, ki pravkar zaseda, in maršalu Titu. V njih izražajo svoje upanje državnemu uodstvu ter obljubljajo, da bodo svoje napore v gospodarski kre-pitvi države in graditvi socializma še stop-njevali.

Slovesnost so zaključili z Miklovo Zasló, ki jo je dala domača gledališka skupina.

J. P.

Nova delavska stanovanja na Jesenicah. Podobna delavska stanovanja gradijo po vseh delavskih centrih Jugoslavije

Foto - Arte MARCOS
Najpopularnejša na Desk Sudu
Facundo Quiroga 1325 U. T. 22-8327

Dr. Francisco José Cespa
DENTISTA CIRUJANO

Consultas de 15 a 20 hs

Coronel R. Lista 5096
T. A. 50 - 5782

VESTI IZ SLOVENIJE

VRNILA SE JE NOVA SKUPINA IZSE- LJENCEV

V četrtek popoldne je prispelo preko Jesenic v Ljubljano 168 izseljencev iz Francije in Belgije.

Na Jesenicah so množične organizacije priredile povratnikom topel sprejem. Po pozdravu, ki ga je imel zastopnik Okrajnega ljudskega odbora Jesenice, se je zahvalil izseljenec Čelik iz Cerknega, ki je dejal, da se vračajo izseljenci v domovino pod drugačnimi pogoji, kakor pa ob odhodu. „Vse sile,“ je dejal izseljenec Čelik, „bomo zastavili za uresničenje petletnega plana, ker bomo na ta način najboljše dokazali, da je vsa propaganda v inozemstvu, ki jo vodijo imperialisti, lažna.“ Po zakuski so se izseljenci odpeljali v Kamnik, odkoder jih bodo razpustili po željah.

V smislu petletnega načrta so v Jugoslaviji napeli vse sile za večji hektarski pridelek. V tem zbiru pride v poštev boljše poljsko orodje za boljše obdelavo zemlje, potem gnojenje in izbrana semena, da se doseže ne samo večji pridelek, marveč tudi boljše kakovost žita. V to svrhu so določili izmenjavanje semen, kajti dokazano je, da semena na eni in isti zemlji polagoma pešajo. Vzporedno s poljedelstvom je seveda vzeta v poštev tudi živilnora. Zbiralo se bo najboljše plemenske krave in mlekarice, najboljše teleta za rejo in plemenske bike. So še vedno kmetje, ki tega ne razumejo, smatrajo za nepotrebno novotarijo, a bolj in bolj sledijo vsi strokovnim izvedencem. Zato se staro nazadnjaško gospodarsko lice naglo spreminja v novo napredno.

V Tolminskem okraju niso še izpolnili obrazca za oddajo klavne živine. Zadevo bi morali izvesti tajniki krajevnih odborov, a so hoteli izvesti aktivisti, tako da niso napravili dolžnosti ne eni ne drugi. . . Po vsej Sloveniji polagajo silno pažnjo dobrim knjižnicam ter skrbijo, da je dostopna vsem uka in znanja željnim ljudem. V Jugoslaviji kot v Rusiji smatrajo vzgojo, šolo in knjigo najboljša pripomočkom za spoznanje resničnega življenja.

Delavske restavracije odpirajo po vseh večjih okrajih Slovenije. Samo v tem mesecu so jih odprli nad 70.

V Kopru pred vojaškim sodiščem se je vršila obravna vaproti vohunski teroristični družbi, ki je bila, sodeč po priimkih, sestavljena iz italijanskega elementa. Vsi obtoženci so priznali svoja dejanja ter prosili za milostno kazen, kar je sodišče velikodušno upoštevalo ter odmerilo primeroma zelo nizko kazen, katere ni oprostilo, ter jo bodo morali odslužiti s prisilnim delom in odvzetjem civilnih svoboščin.

Sodišče je upoštevalo italijansko manjšino v Istri in Italijane v splošnem, ki bi lahko iz preostre kazni pričeli s kakšno politično gonjo proti slovenski manjšini na goriškem in tržaškem okraju ter v Italiji sami proti Jugoslaviji.

V fašistični Italiji se napram hrvaški in slovenski manjšini na Primorskem ni prav nič upoštevalo tega.

V murskosoboškem okraju so tudi v polnem teku z veliko gospodarsko reorganizacijo kot po ostali Sloveniji.

Marenberg, trg stoletne suženjske zgodovine, je danes naselje novega življenja. Na koncu trga so na obširnem zemljišču organizirali kolektivno državno farmo, ki je ponos celega okraja.

V celjskem okraju so začeli odpravljati napake v odkupnih akcijah. Premožnejši ljudje bi še vedno hoteli spekulirati na račun malega kmeta in delavca, namreč: samo da je meni dobro, pa četudi vsi okrog mene poginejo.

V Smedniku so na državnem posestvu organizirali moderno prešičjerejo, ki je šele v začetkih.

V Cerovem v Brdih so ustanovili kmečko obdelovalno zadrugo. Štekar Franc je pristopil k zadrugi kar s celim premoženjem in njemu so sledili še drugi.

V Čepovanu in Vip. Križu-Cesti so imel veliko živinsko razstavo, s katero imajo namen povzdigniti najboljše pasmo in živinorejo, ki je v teh krajih v gospodarstvu velike važnosti.

Delavci cementarne v Anhovem so šli na prostovoljno delo v Brda, kjer so kmetom popravili poljsko orodje.

Na Vogerskem, ki je vas petja in godbe na Vipavskem, so pričeli graditi krasen združni dom na Govčarjevem zemljišču.

V Grgarju pod Sveto goro bo tudi združni dom kmalu dograjen.

vanje z vsemi državami v zaledju, predvsem z Jugoslavijo. Tržaške demokratične množice uvidevajo koristi in globoko utemeljenost skupnega nastopa, ki naj Svobodnemu tržaškemu ozemlju zagotovi politično in gospodarsko neodvisnost.

ZAVEDNE PROTIFASISTE ODPUSCAJO, BIVŠE SKVADRISTE PA NASTAVLJAJO

Trst doživlja v pogojih angloameriške vojaške uprave neverjetne stvari. V vrsti neogibnih posledic vključitve Trsta v Marshallov plan je odpušcanje zavednega protifašističnega delavstva. Pač pa so bili sprejeti zadnji čas na delo v raznih tržaških tovarnah in ustanovah ljudje, ki je o njih dobro znano, da so bili fašisti in skvadristi, ter da so bili celo obsojeni pred takozvanimi "čistilnimi" komisijami zaradi njihovega svojočasnega delovanja. Nedavno je bila ustanovljena izredna komisija, ki bo pregledala nad bivšimi fašisti

Primorske Vesti

KAKO BI RADI PREMOTILI DELAVCE

Zasedbena vojaška uprava v Trstu je zvišala cene racioniranih življenjskih potrebščin. Nove cene resno ogražajo obstanek tržaških delavskih družin. Da bi trenutno premotili upravičeno razburjenje delavce, je bila uvedena posebna "Krušna doklada". Ta doklada ima svoj poseben namen, premotiti delavstvo in ga uspavati. V resnici bi znašala ta krušna doklada komaj 44% celotnih zvišanih postavk. Z ukazom št. 347 je namreč predvideno, da se te doklade določajo na podlagi lanskih cen, ne pa novih cen, ki so bile upeljane s 30. septembrom. Enotni sindikati so energično protestirali proti temu očitnemu ogrožanju dosežanj življenjske ravni in obstanka tržaškega delavstva. Razen tega so pričeli delati težave tudi delodajalske organizacije, ki tolmačijo določbe glede krušne doklade po svoje. Povsem jasno pa je, da bodo morali pričeti plačevati te doklade delavcem od 1. oktobra t. l. dalje. Tržaško delavstvo bo znalo braniti svoje življenjske interese ter obstanek svojih družin.

SRAMOTA VIDALJEVCEV

Prezobzirna je moralna nizkotnost vidaljevcev, ki delujejo proti praviim interesom tržaškega delavstva in demokratičnega gibanja na področju Svobodnega tržaškega ozemlja. Najprej so razbili komunistično partijo Svobodnega tržaškega ozemlja, ki je bila od vsega začetka prednja straža demokratičnega gibanja nad tržaškim delovnim ljudstvom. Potem so se spravili na Slovansko italijansko protifašistično unijo ter jo razcepili. Tudi Enotni sindikati so jim postali neprijetni zaradi dosledne obrambe pravic delavskega razreda. Zaradi tega so storili vse, da bi jim odvzeli razredni revolucionarni značaj. Potem je prišla na vrsto Osvobodilna fronta slovenskega naroda na Tržaškem ozemlju, ki ji pripadajo ogromne zasluge za organizacijo narodno osvobodilne borbe. Kljub redkim izdajalcem slovenske narodnosti

Trak je pretrgan. Po letih trpljenja in suženjstva je Rihemberško ljudstvo z navdušenjem pozdravilo glas "svojega vlaka"

je Osvobodilna fronta temeljito prekrizala te spekulacije. Trdno je ohranila enotnost slovenskih demokratičnih množic, ostala je zvesta razbijalcem povezanih demokratičnih vrst. Ta uspeh je vidaljevce precej vznemiril, saj se poleg tega dan na dan vse bolj kopičijo dokazi o vzporednem izdajalskem in protiljudskem delovanju vidaljevcev, tržaških italijanskih šovinističnih, reakcionarnih krogov ter angloameriških agentur. Mar mislijo vidaljevci, da bo ostala ta resnica lahko prikrita tržaškim delavskim in demokratičnim množicam, ki strmijo nad vidaljevskim političnim, nasilnim gangsterstvom?

DEMOKRATIČNE SILE MORAJO ENOTNO NA VOLITVE

Sicer upravne volitve še niso razpisane v angloameriški zasedbeni coni Tržaškega ozemlja, odkar pa je bil objavljen ukaz o volivnih imenikih, opažamo v Trstu zelo živahno zanimanje za volitve. Vse kaže, da ne misli angloameriška vojaška uprava, ki pripravlja te volitve ravno v času cepitve demokratičnih sil, na resnične demokratične volitve, ampak si prizadeva s pomočjo tržaških reakcionarnih krogov zagotoviti si volivne uspehe na škodo demokratičnih sil. Ta realnost pa kliče k strnitvi vseh tržaških demokratičnih gibanj, kljub njihovim trenutnim notranjim nasprotjem ter nesporazumom. Za takšen zmogovit volivni nastop bi bila najprimernejša oblika slovansko italijanska ljudska fronta, v kateri bi bile združene vse tržaške demokratične organizacije: Komunistična partija, Slovansko italijanska protifašistična zveza, Osvobodilna fronta ter vse ostale ljudske množične organizacije. Ta Italijansko slovanska ljudska fronta bi lahko razvila enoten program vztrajne borbe za spoštovanje določil mirovne pogodbe, za demokratizacijo vsega javnega življenja, za čim večjo gospodarsko in politično neodvisnost Tržaškega ozemlja ter uveljavljenje vseh narodnih pravic Slovencev. Borila pa se bo

JASNA IN ODLOČNA BESEDA OF ZA TRŽAKO OZEMLJE

Na nedavni konferenci Osvobodilne fronte za Tržaško ozemlje so bili sprejeti sklepi, v katerih se odraža njena pomembna važnost zlasti v sedanjem položaju. OF za Tržaško ozemlje izjavlja, da se bo kot vsenarodna politična organizacija slovenskega ljudstva odločno borila za spoštovanje mirovne pogodbe, za demokratizacijo vsega javnega življenja, za čim večjo gospodarsko in politično neodvisnost Tržaškega ozemlja ter uveljavljenje vseh narodnih pravic Slovencev. Borila pa se bo

Prevozno Podjetje "GORICA"
Lojk Franc
Villarreal 1476 U. T. 54-5172

ELECTRICIDAD Y PLOMERIA
JOSE RADAN
Bernaldez 1550 Buenos Aires

TRGOVINA JESTVIN "TRST"
STANKO MIHELJ
Charcas 3120 U. T. 72-4957

SLOVENSKA BABICA
Filomena Benes de Bilek
LIMA 1217. U. T. 23-3389. Buenos Aires

TRGOVINA JESTVIN
Srečko Turel
★
TRELLES 1402 U. T. 59-4104

Prvi blok s 24 sodobno urejenimi dvosobnimi stanovanji

tudi za utrditev enotnosti slovenskega ljudstva v okviru Osvobodilne fronte, za utrjevanje slovansko italijanskega bratstva v okviru Slovansko Italijanske anti-fašistične zveze, za vrnitev svojih resničnih predstavnikov v zvezno vodstvo ter proti poskusom razbijanja enotnosti slovenskega ljudstva s strani izdajalske skupine ljudi okoli "Demokracije" in končno proti ogabni kampanji laži, obrekovanj, naperjenih proti novi Jugoslaviji. Hkrati obsoja OF delovanje, ki slabi enotnost tržaških delavcev, ki beseda kaže pravilnost politične linije, ki demokratičnih množic. Ta jasna in odločna Tržaško ozemlje Vidaličjevo razbijalsko težki k pravim koristim tržaških Slovencev in vsega demokratičnega ljudstva. Poseben poudarek je dala konferenci soglasna izvolitev glavnega odbora OF za Tržaško ozemlje z Brankom Babičem na čelu.

DOKAZ LJUDSTVA, KI GRADI BOLJŠE ŽIVLJENJE

Veliko pozornost je vzbudila razstava gospodarske delavnosti v Kopru. Razstava je izpričala visoko stopnjo gospodarske delavnosti tistega dela Svobodnega Tržaškega ozemlja, ki ga upravlja Vojaška uprava Jugoslovanske armade, ter doprinesla prepričljiv dokaz delovnega poleta in ustvarjalne volje istrskega delavstva, kmetov in delovne intelligencije. Resničen dokaz ljudstva, ki si hoče zagraditi boljše, lepše življenje.

NOVO RAZOČARANJE

Tržaški Slovenci so bogatejši za novo razočaranje. Ob sklepu šolskega leta je razpisala angloameriška vojaška uprava polizkusno vpisovanje v klasično gimnazijo, srednjo tehnično šolo in dvorazredno trgovsko šolo. Kratkotrajno je bilo veselje slovenskih staršev in dijakov. Namesto objavljenе neodvisne klasične gimnazije smo dobili slovensko klasično vzporednico. O srednji tehnični šoli in dvorazredni trgovski šoli ni nobenega sledu, četudi se je prijavilo več kakor zadostno število dijakov. Mar se pristojna oblast zaveda izražene javne obveze, za izigravanje dobre volje dijakov ter rušenje ugleda oblastev samih? Slovenci terjamo tudi v šolstvu popolno enakopravnost z Italijani.

TRST SO UKOVALI V VERIGE

14. oktobrom je bil oangloameriško zasedbeno področje Svobodnega tržaškega ozemlja uradno vključeno v Marshallov

načrt, t. j. v "Organizacijo za evropsko gospodarsko sodelovanje". Že 22. oktobra so sklenili neki sporazum med Svobodnim tržaškim področjem in ZDA, ki naj bi uredil nabavo živilskih ter industrijskih potrebščin. Zdaj pričakujejo, kdaj se bo pojavil v Trstu znani kapitalist Robert Galloway, ki je baje načelnik posebne komisije za Marshallov plan. Prizadeta tržaška podjetja so bila pozvana, naj prijavijo prošnje za uvoz surovin. Tržaško delovno in demokratično ljudstvo bo ohranilo trajno budnost in bo storil vse, da ne bodo tujei ukovali Trsta v gospodarske in politične verige. Dovolj smo že občutili posledice Marshallovega načrta: povišanje cen osnovnim življenjskim potrebščinam na pragu zime in množični odpusti delavcevskih ladjedelnicah, v ladjedelnici Marti v arzenalu, v direkciji Arrigoni, v Jadranmuzi v Miljah itd. Tudi na tržaških tleh se je razkrinkal Marshallov načrt kot orožje imperializma proti politični in gospodarski neodvisnosti narodov Vzhodne Evrope.

PRVIČ SO SI PRIBORILI SLOVENCİ SVOJE MESTO V GORIŠKEM MESTNEM SVETU

Prvič v zgodovini goriških Slovencev se je zgodilo, da so si slovenski predstavniki priborili svoje mesto v goriškem mestnem svetu. Pri občinskih volitvah dne 31. okt. so bili izvoljeni v mestni svet v Gorici štiri kandidati Demokratične fronte Slovencev, in sicer Alfred Winkler, Gorica,

Makuc Andrej, Standrež, Paglavec Andrej, Podgora, in Pavlin Bogomil, Gorica. Naj opozorimo na volivno špekulacijo, ki je šla za tem, da bi bilo čim več italijanskih glasov. V Gorici imamo ogromno število Slovencev, ki bivajo že leta in leta v Gorici, pa nimajo domovinske pravice in tudi volivne ne. Po drugi strani pa so prejele volivne pravice osebe, ki bivajo v Gorici le začasno. Ta dvojni postopek je krivičen

Motiv iz Suhe Krajine

in spominja na fašistične metode. Toda vencev izpričala svojo moč in bo tudi v bojklob temu je Demokratična fronta Slovencev čavala enotnost našega ljudstva. Borila pa se bo tudi za enotnost demokratičnih skupin, ki so šle žal topot ločeno na volišče in ki bi v primeru enotnega nastopa dosegle nedvomno večji uspeh.

NOVE "TRGOVINE" RASTEJO KOT GOBE PO DEŽJU

Trgovina v Trstu propada, kljub temu, da rastejo nove "trgovine" kakor gobe po dežju. Te "trgovine" so navadne stojnice, ki se porajajo kjer koli, četudi so v bližini trgovine s sadjem, zelenjavo itd. Podobno je bilo po prvi svetovni vojni, ko so se porajali nešteti novi "trgovci", dosegljenci iz notranjosti Italije. Fašizem bi bil rad prikazal ta pojav kot posledice gospodarskega dviganja, v resnici pa je šlo za izpodjedanje solidne domače trgovine. Trst je postal tudi danes zelo privlačna točka za drobno špekulacijo kljub slabim trenutnim obetom. Tržačani se vprašujemo, kdo je izdal tem novim "trgovcem", ki so po večini doseljenci, obrtnice, ko je vendar jasno, da prinaša nepotrebna množitev trgovin, stojnic in prodajalnic vseh vrst povišanje cen?

BANCO POLACO S. A.
Unico Banco Eslavo de Sud America
Sección YUGOESLAVA

Atendida por experto personal de esta nacionalidad.

- TRANSFERENCIAS DE FONDOS de Ayuda Familiar a Yugooslevia.
- CAJA DE AHORROS y CUENTAS CORRIENTES. Dos magnificos Servicios a disposici6n de la Colectividad Yugoosleva.
- SECCION DESCUENTOS. El Banco atenderá de inmediato su Solicitud de Crédito.

CONSULTENOS PERSONALMENTE O POR ESCRITO

TUCUMAN 462 BUENOS AIRES C. CORREO 390

FRANC BEVK:

"Kaplan Martin Čedermac"

(Nadaljevanje)

Preplavljala ga je medtem množica misli in občutkov, tisoč različnih možnosti mu je prešinjala mozgane. Občutek negotovosti, ki mu je bil prej tako tuj, mu je bridko kanil v dušo; z vso silo se je branil potrnosti. Poročnik se je zaman trudil, da bi prevaril ljudi. Vaščani so zaslutili, kaj se godi; Čedermac jim ni skrival posebnega izraza na obrazu in v očeh. Obšla ga je otroška ničemurnost, za hip je bil ponosen na svoje mučeništvo; le naj vedo, kako je z njim! Ob klanecu je stal kovač Rakar, širok in golorok, pisano so mu gledale oči. Gospod Martin še ni bil pozabil njegovih besed "bernji", vendar mu je zdaj pomenljivo pomežiknil in se grenko nasmehnil. Vane je bister, razumel bo; to mu je bilo v uteho. Vso pot ni mnogo mislil nase, ničemurnost mu je bila zamamila bridkost. V avtomobilu, ki ga je naglo vozil v negotovost, da so švigale mimo za prisane podobe hiš, dreves in ljudi, ga je hkrati zapustila vsa lahkomišelnost.

Lotila se ga je potrnost, globoko se mu je zasmililo staro telo in sivi lasje. Z živo bolečino je pomislil na mater; kaj bo, ko izve? Do konca ji bo obtežilo dušo in jo zagrenilo; pokopalo jo bo.

Ta misel ga je strašno zapekla, da se je ves sključil in zastokal. Poročnik se je z vprašujočim pogledom ozrl po njem. Kaplan je zatiral bolečino, četudi ga je še zmeraj stiskalo srce. Zastrmel se je skozi brušene šipe, kakor da ga neizmerno zanima struga Nadiže med polji. Hkrati pa ga je ob novi misli obšla strašnja mržnja do preganjancev; roke je držal med kolena in jih krčevito stiskal v pesti.

Pet tisočakov? Če doživi sto let, ne pozabi te žalitve. Kakor da so mu tako zahtevo brali na očeh, ali da nosi na čelu pečat Judeža Iškarijota. Kako bi se bili sicer upali? Takrat, ko so bile izgovorjene tiste besede, ga je zaskelelo, zgrozil se je, kri mu je udarila v obraz, a se ni utegnil dlje pomuditi pri tem; bil je samo trenutek, blisk,

ki se kot svetla luč iznenada prikaže iz teme in zopet ugasne. Toda zdaj, ko je sedel pogreznjen v mehko blazino in so drveli po gladki cesti, mu je spomin na tisti trenutek jasno vstal v zavest, zrasel do oblačnega neba, tekkel kot senca poleg avtomobila in se ni dal odgnati.

Ne, saj bi on tega ne bil storil. Nikoli, pa če bi moral za lakoto umreti. A že samo to, da so se mu upali ponuditi, ga je neizmerno peknilo... Ali se ne muči le zaradi svoje preobčutljivosti in nazadnje ni tako hudo? Ne, hudo je, hudo, trikrat in stokrat hudo. To se ni dalo odgnati s skomizgovanjem ramen. Čutil se grozno ponižanega pred Bogom in pred samim seboj. Usodna veriga, zlo se niza na zlo, vse drvi nekam v prepad.

Pod težo misli je bil ves zlezal na kup; zavedel se je in se vzravnil. Izmučen je gledal na mestno zidovje in na hiše ob straneh. Že so bili dospeli v Čedad. Avto je obstal na ozkem, tlakovanem trgu; izstopili so.

Čedermac se je počutil tako zbitega, kakor da je vso pot peš tekkel in gazil po svojem sreču... Dan se je že nagibal proti večeru, nebo se je polagoma jasnilo, širok pramen večernega sonca je sijal na mestne strehe. Po ozkih ulicah so se pretakali ljudje, posedali za mi-

zicami pred kavarnami. Ob vogalu starinske palače je stala skupina ljudi in čakala na avtobus, da jih popelje skozi Nadiško dolino. Med njimi je bil don Jeremija.

Prijatelj sta se uzrla, se začudila, si stopila naproti in si toplo stisnila roke. "Kaj pa je hudega?" je vprašal don Jeremija zaskrbljivo in pomignil na orožnika. "Kaj se je zgodilo?"

Čedermac se je smehljajal, a je bil po vsem videzu kot izgubljen otrok, ki je med tujimi ljudmi iznenada zagledal znanca.

"Saj vidiš, v kakšnem spremstvu sem. Pa ne glej preočito tja! Ali me čakata?"

"Pa kaj? Ali ti je ušla kaka nepredvidna beseda?"

"Kaj še! Zopet so me pestili, a se nisem vdal. To je. Kratko zasliševanje, pravijo... Kdo ve. Da bi ti mogel vse povedati! Saj pridem k tebi, ako bom prost. Upam, da bom..."

"Kar zdaj povej!" je silil don Morandini; bil je ves zbežan in preplašen.

"Ne, ne zdaj!" se je Čedermac silil v smeh. "Saj ni nič takega... Vrag mi je ponujal cel zaklad, da bi mu dušo prodal. Pa je nisem. Zdaj pa skoraj več. Jutri me ne bo doma. V Videm pojdem, od Poncija do Pilata, ne dam se kar tako. Bom pa še jaz nesramen", se

Pismo rojaka, ki se je vrnil v domovino

Zasebne gostilne tukaj ni mogoče imeti, marveč združeno, kjer dajo poleg plače tudi odstotke. Dela je povsod in kakršnega si izbereš.

Jaz in moja družina smo zelo zadovoljni tukaj. Hrane je dovolj, sicer na izkaznice, a dajo toliko, da še ostaja, to je pšenične in koruzne moke, olja, ampak finega, dobimo kakih 6 litrov na mesec, meso ali ribe dobimo dvakrat na teden. Dobi se poleg tega tudi svinjsko meso in klobase. To je dobro, da vedo vsi tisti, ki sename-ravajo vrniti.

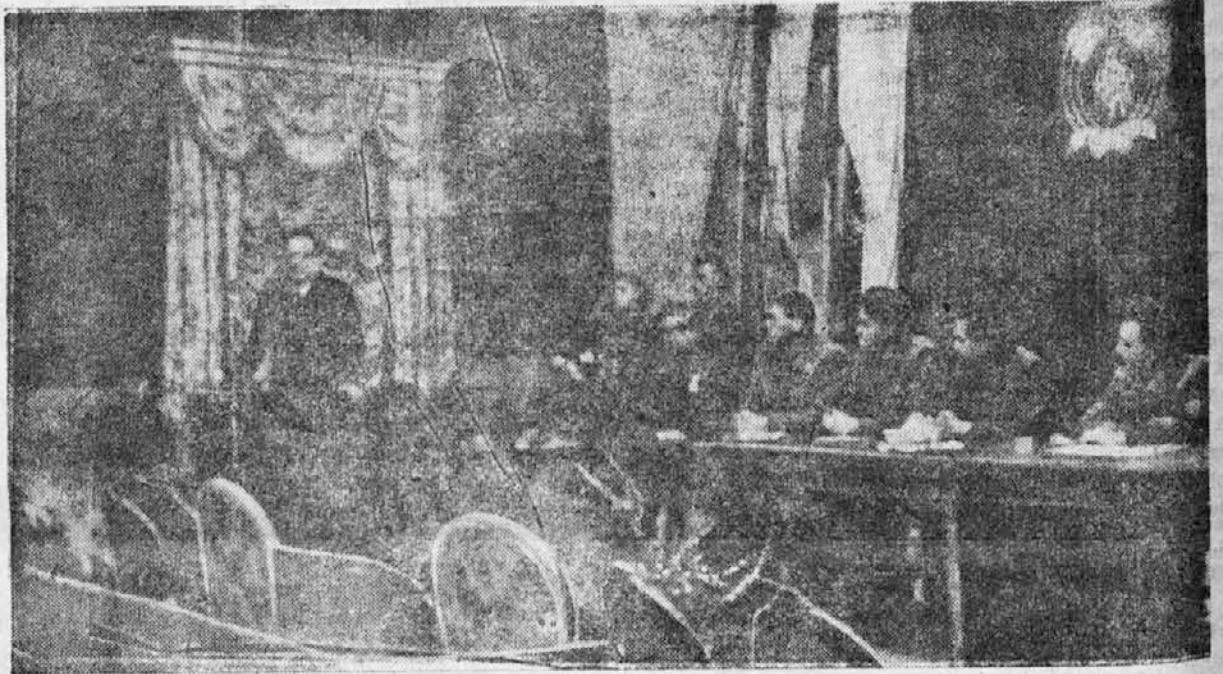
Menda pravijo nekateri tam, da je tukaj veliko pomanjkanje, kar seveda namenoma lažejo. Tu je za potrebo vsega in je vsak dan bolje. Jaz bi ne šel od tu za noben denar več. Zato, če ne pridete sem, se ne bomo videli več.

Slišal sem, da so tam iz nekaterih društev vrgli sliko maršala Tita, česar kar ne morem verjeti, zakaj se tako prenačljivo. Da bi vi vedeli, kako sta tukaj Tito in Stalin spoštovana, po vseh uradih, delavnicah, društvih in trgovinah sta njuni sliki na vidnem in okrašenem mestu. Nikar ne nasedajte tistim, ki samo mažejo našo novo Jugoslavijo.

Pišem popolnoma svobodno in ni nihče s palico nad menoj, da moram pisati samo dobro, kajti tukaj so težkoče, a jih je vsak dan in vsako leto manj. Trgovine so vsak dan bolj založene z domačimi izdelki in pridelki.

Rafael.

V Ajdovščini je bila 5. maja 1945 ustanovljena prva vlada Slovenije

Mladinski Glas

LA CARTA DE UN JOVEN COMPASERO DE YUGOSLAVIA

Después de 21 día de estar navegando llegamos a tierra Yugoslava.

Yo me encuentro más liviano por el aire, la vida es linda, comida no falta, sólo eso sí que no se encuentra mucha carne de vaca en abundancia, harina hay mucha: negra y blanca.

Los sábados se trabaja todo el día y los domingos se divierte uno todo el día hasta las 12 de la noche. Ya me entrevisté con todos mis compañeros y compañeras amigos ya en Buenos Afres que como yo vinieron con sus padres acá. Nos divertimos de lindo.

Por ahora la vida es linda como en Argentina, pero más adelante será mejor, acá se progresa rápido y mucho.

Muchos saludos a todos mis amiguitos y un sincero abrazo a todos.

Mariano Kodolja.

KROJAČNICA
CIRIL PODGORNİK
Tinogasta 5206

DEPORTES

COMUNICADO DEL INSTRUCTOR DE BASKET-BOL

Comunico a las compañeras que han venido practicando este deporte, que me ausentaré por espacio de dos meses por razones estudiantiles y de salud, debiéndome ausentar de la Capital Federal por prescripción médica. Hago esta salvedad por cuanto personas incoherentes al Club diluyen mi actitud de que no tengo voluntad de enseñar este deporte, y dejar por lo tanto sin prácticas a las compañeras que vienen asiduamente para intensificar y solidificar el aumento progresivo de nuestro Club.

Solicito por la presente que algún compañero que tenga un poco de capacidad y voluntad, para ocupar mi puesto durante mi ausencia, se presente en nuestra sede social.

Ingresaré a ocupar nuevamente mi puesto en los primeros días del mes de febrero.

Comunicando además que en los meses de marzo o abril, ingresaré en un Club de esta Capital, como instructor; pero no por

dicha causa dejaré de continuar siendo instructor del Club como hasta la fecha en nuestra sede sita en Cnel. Ramón Lista No. 5158, los días sábados a las 17 hs.

Esperando que todas Uds. sabrán comprender y continúen asistiendo a dichas prácticas; ese será para mí un testimonio de gratitud y agradecimiento.

F. HRADILAK

FIAMBRERIA — Puesto No. 8
Mercado "Las Magdalenas"

Fco. Beiré 5276 — T. A. 50-6990

Slovenska Cvetličarna "LOS ALPES"
Triunvirato 4223 U. T. 51-0732

Hostar Autor

STAVBENI KOVAČ
FRANČOHA

Calderón 2779 U. T. 50-6655

Ferdinand Cotič

Trgovina z železnino

Lope de Vega 2989

U. T. 50-1383

HERRERIA DE OBRA
HUMAR y MAKUC

Av. Central 3720

Calle No. 2 3729

U. T. 741-4520

ŽELEZOBETONSKO PODJETJE

FRANČ URŠIČ

Mercedes 1764

T. A. 69 - 1567

Buenos Aires

je suho zasmegal.

Poslovila sta se. Don Jeremija je zresnjen, prepaden strmeli za svojim prijateljem, ki je z orožnikom izginil v množici.

Minute so bežale, v oddaljenem zvoniku je bilo četrto za četrto, Čedrmac je še vedno čakal. Bil je ves v bolestni živčni napetosti, a se je pomirjeval s tem, da se je oziral po čakalnici. Na steni sta viseli dve pokrajinski sliki v širokih, pozlačeni hokvirih. Razen težkih zaves na oknih ni bilo ničesar drugega, kar bi oživilo to sobo. Temnice so bile do polovice spuščene, med stenami je visel mrak.

Hodil je sem in tja po preprogi, stopaltako tiho, kakor da se boji motiti tišino. Pogosto je pogledoval na uro, vedno pogostejše, slednjič vsakih pet minut, postajal nemirnejši od trenutka do trenutka. Mučil ga je grd občutek, kakor da toči za tem čakanjem kaka zaseda. Hkrati mu je bilo tudi prav tako, da se medtem do konca pripravi in dobrega razmisli.

Pravzaprav, ako je dobro preudaril, ni imel česa razmišljati. Čemu bi naprej pripravljali besede, ki bi jih morda potem nikoli ne izpustil? Z bridkostjo in jezo, ki je ni mogel potolažiti, je v duhu obnavljal dogodke prejšnjega

dne, posebej prejšnjega večera. Hoteli so ga preplašiti, ga spraviti na kolena. Kako otroških, preprostih, žaljivih sredstev so se posluževali! Morda bi bili dosegli svoj namen, da jih ni bil do dna spregledal. Tako pa je bilo vse tako smešno, da mu je krohot vstajal v grlo, a obenem ga je dušilo grenko ponižanje. Izgubili so igro.

Oddahnil se je, teža negotovosti mu je pala z ramen, navdajalo ga je zmagoslavje, a na dnu je ležala grenčica. Komedijska se bo nadaljevala. Kakšen bo njen konec? Tega nihče ne more vedeti.

To noč je slabo spal, venomer se je premetaval na ležišču. Ne le zato, ker ni bil vaju ležati v tuji postelji, ampak tudi zato, ker se je nenadoma počutil strašno postaranega in izmučenega. In to je bil morda šele začetek. Saj bo še zbolel. Hkrati ga je mučil občutek ponižanosti. Kaj je storil, da ravnajo z njim kakor s hudodelcem? Jalovo prerekanje z ljudmi, ki ne poznajo ne sreča ne logike. In čemu so tako trdo zgrabili prav njega, samo njega? Lednomrzlo mu je leglo na srce. Mržnja, ki ga je navdajala vso pot, se mu je potrojila in mu zastrupljala kri.

Kako je bil že rekel donu Jeremiji? Od Poncija do Pilata! Hotel je vedeti, kako je z njim, da se v nočeh ne bo

zaman plašil iz sanj. Ni ga bilo strah razgovora, ki ga je čakal, četudi naj bi bil v bistvu še tako oster in naj bi se dotikal še tako kočljivih vprašanj. Kresanje besed in misli je prijetno, razburljivo, kakor da bi sedel za igralno mizo. Zavedal se je: biti mora od sile miren, do kraja previden, da ne zleti v kako nastavljen past. Morda mu bo vsak trenutek sproti vdahnil pravo besedo. Vprašanja se ne bo smel dotakniti s cerkvenega stališča, da ne naleti na popolno nerazumevanje in odpor. Zadevo mora slikati kot nevarno za državo; tako bo najlaže odbijal napade...

Pretekla je ura... Da bi premagal nemir, ki se ga je loteval vedno huje, se je zagledal v okno. Za zaprto šipo se je mučila muha in brenčé zaman iskala izhoda. Rada bi živela. Zave-rovan v njen boj se je nehote spomnil besed iz nekega govora pred leti: „Vi ste stenice, ki ste se naselile v naši hiši...“ Besede so ga bile zapekle, nikoli več mu ne pojdejo iz spomina. Bidek nasmeh mu je skrivil ustnice. V tem trenutku se mu je zazdelo vse prizadevanje jalovo do obupa... Najrajši bi bil na mestu odšel...

V naslednjem trenutku je vstopil sluga.

„Prosim, prečastiti! Ekselencia pre-

fekt vas čaka.“

Martin Čedrmac je vstopil.

Za trenutek je obstal za vrati, pogled mu je splaval po prostorni, nekam prazni sobi, z veliko pisalno mizo ob zadnji steni. Stojala z leksikoni in spisi, v zeleni posodi bujna aspidistra, velika, čez polovico stene segajoča podoba človeka z jeznim izrazom na ustnicah in ostrim pogledom. Prefekt je sedel tik pred njo: bila je kot ozadje, s katerim se je zlival v svoji črni uniformi.

Mlad, širok obraz olivne polti in črnih, gladko počesanih, svetlikajočih se las. Po naravi ljubeznive oči so se mu silile v strogost; tudi uradni togi izraz obraza je bil malce narejen. Vse na njem je kazalo na prirojeno ugla-jenost meščana, ki je zavzemal odlično mesto.

Gospod Martin se je pogreznil v nizek usnjen naslanjač ob pisalni mizi.

Gledala sta se nekaj trenutkov, kakor da se do konca presojata, nato sta se oba hkrati nasmehnila.

„Prečastiti, zdite se mi tako znani. Ali se nisva nekoč že videla?“

Da, Čedrmac ga je na videz poznal že od prej. Ni si tajil, da mu je na pogled vzbujal simpatijo in zaupanje. V trenutku mu je skopnelo pol mržnje, vtilo mu je poguma, a obenem ga je razorožilo.

Kosovelovci, naprej!

„Italija je kapitulirala! Svoboda je tu! Živela svoboda! Živeli partizani!“ je odmevalo po Primorskem.

Ljudstvo je ke goloroko razoroževalo umikajoče se italijanske oddelke. Niti karabinerji in fašisti se tej drznosti niso upirali. Primorska je vstala in razoroževala svoje klete fašistične zatiralce. Staro in mlado je prijelo za orožje. Ustavnavljali so narodne straže po vaseh, kanjloni so prevažali orožje, municijo, hrano, obleko in prostovoljce. Po cestah sa hitele skupine oboroženih fantov in mož.

„Kam, tovariši?“
„Na Vogersko, tam je štab. In potem na goriško fronto!“ so se oglasili odgovori.

Vsa Primorska je bila tiste dni po kapitulaciji Italije podobna ogromnemu vojaškemu taborišču. Ustanavljale so se nove čete in bataljoni. Ljudstvo se je veselilo osvoboditve, verujoč, da je vojne konec.

Na goriški fronti so grmeli topovi, goriška fronta je gorela v neprestanih borbah. Neizkušeni borci, brez izkušenega vodstva, so držali fronto in vsi nemški poizkusi, da bi prodrli s „Tigri“ in „Panterji“, so bili zastoj. „Gubčeva vojska“ kot jo je imenoval Primož, je držala. Majal je z glavo angleški major in ni in ni mogel verjeti, da je to mogoče. Na visoki vojaški šoli v Oxfordu se teh stvari niso ušili.

21. septembra so prišli iz Dolenjske tov. Leskošek Franc-Luka, komandant novoustanovljene III. operativne zone „Alpske“, Ambrožič Lado-Novljan in politkomisar Kveder Dušan-Tomaž. Pri Stomažih nad Ajdovščino je bil štab.

„Gubčeva vojsko je treba vojaško organizirati in urediti,“ je rekel tov. Luka.

24. septembra 1943 je izdal štab zone odlok o ustanovitvi šestih novih slovenskih narodno osvobodilnih brigad. Med temi je bila tudi šiš. SNOUB, ki naj bi zajela bataljone prostovoljcev na Krasu in v Vipavski dolini in dobila zato ime po mladem kraškem pesniku Srečku Kosovelu.

Poklicali so me v štab.

Mirko, na Kras boš šel. Zunaj nekje je Istok. Poišči ga. Odpeljita se na Kras in formirajta brigado. Tu je odredba o ustanovitvi. Ostalo ve Istok.“ In že sta mi stisnila Novljan in Tomaž roko. „Držite se, Kosovelovci!“ je še zaklical za menoj Novljan.

Torej na Kras. A kje je Istok? Slišal sem že o njem, a poznal ga nisem. Vprašal sem in pokazali so mi živahnega, stasitega, molasega dvajsetletnega fanta, ki je na karti živahno razlagal gruči partizancov,

kako potekajo borbe na goriški fronti. Pravkar je prišel od tam, kjer je sam vodil del operacij. Kar dišal je še po borbi Spoznal sem soustanovitelja in prvega komandanta Kosovelove brigade, po vsej Primorski znanega in priljubljenega narodnega heroja, polkovnika Ivana Turšiča-Istoka.

Krenili smo proti Krasu. Šest nemških bombnikov je bombardiralo Ajdovščino. V žabjaha, šmarju, Branici, Stanjelu so nas ustavljale narodne straže, dekleta so nam okrasile avto in ga napolnile s sadjem. Ko blisk se je raznesla novica: na Krasu bo brigada. In še preden je bila sestavljena, so jo vzljubili. Postala je njihova, njihov ponos in njihova skrb.

V Gabrovcih se je sestel štab: Istok, Mirko, Skala in Branko. Za drugo jutro je bil sklican posvet štabov bataljonov. Prišli so: S Kobje glave kraški Junak, poznejši komandant brigade, Stjenka, Jamnik, od škrbine, Darko Derenda - Tine, od Pliskovce Sergej Venturini - Dušan. Posvet je bil kratek — Nemci so vdrl v Vipavsko dolino, goriška fronta se je morala umakniti.

„Napadati sovražnika in ga zadrževati povsod, to je vaša osnovna dolžnost. Držite bataljone skupaj in ne dajte jih razbiti

sovražniku. Tobariši, naša brigada je sprejela častno, a težko nalogo — osvoboditi Trst. Kosovelovci morajo biti prvi v Trstu!“ S temi besedami je Istok zaključil poy sod.

Še iste dni se je štab premaknil v Veliki dol k prvemu bataljonu. Bataljoni so imeli ognjene krste. Pomerili so se z elitnimi SS-četami feldmaršala von Romela. Toda mlada neizkušena ter le z lahkim orožjem oborožena brigada ni mogla vzdržati pritiska motorizirane divizije, podprte z divizijo tankov in SS-trup. Nemci so pre-

plavili Kras, pobijali in požigali. Kras se je tresel od brnenja tankov, motorizirane artilerije in kamionov. Tri dni se je prebijal štab brigade, odrezan od edinic, iz obročev in padal v nove. Tretji dan je dobil zveze s prvim, nato z drugim in še tretjim bataljonom. O težkih izgubah so poročali štabi. Nekatere je silovitost ofenzive in nezasišan teror omajal v veri v našo zmago in pobegnili so domov. Toda jedro brigade je ostalo. Prva težka preizkušnja je bila prestana. Razbit nemški „Tiger“, šest kamionov, limuzina in trije motocikli. Ubit nemški general in zaplenjeni važni vojaški dokumenti. Uničenih nad sto sovražnikov, to je bil rezultat prvega spopada.

Bataljoni so ponovno mobilizirali. Brigada je rasla iz dneva v dan. Tako je štab brigade ob podpori III. bataljona z drzno akcijo v začetku oktobra razorožil v Pliskovcih nad 200 karabinerjev in kvesturnov, ki so jih Nemci poslali iz Trsta, da očistijo Kras preostalih partizanov. „Razstrelamento“ je končal z njihovo razorožitvijo. Neke dni nato je Stjenkov bataljon razbil v železnih vratih kamion in pobil nad 40 švabov. Tako je začela brigada svojo glavno pot, katere cilj je bil osvoboditi Primorsko, osvoboditi Trst.

Preko manjših borb posameznih bataljonov srečamo brigado pri napadu na belogardistično postojanko Hotedričo v eno-

tankovske topove in ogromno materiala.

Na Stanjelu je v septembru 1944 Kosovelova brigada vzdržala v tridnevni borbah z Nemci in dokazala, da je sposobna voditi frontalno borbo. In že vidimo brigado na Gorenjskem v Železnikih, na Trnovem, v Lokvah, zopet v Vipavski dolini, na Pivki in ponovno v Trnovskem gozdu, kjer je januarja leta 1945 z likvidacijo fašistične postojanke dosegla eno svojih najlepših zmag. Za vse te zmage ji je glavni štab Slovenije dal častni naslov udarne brigade.

Takoj po veliki nemški ofenzivi v marcu in aprilu 1945, ko so se združeni švabi, italijanski fašisti, Rupnikovi domobranci, Mihajlovičevi četniki, ustaši in celo Frankovi fašisti napadli IX. korpus in ga hoteli tik pred koncem uničiti ter tako dati možnost, da se pregnani četniki in ustaši naselijo na Primorskem in tu počakajo Anglo-Američanov, je brigada skupno s 30. divizijo vdrla preko Vipavske doline in Krasa ter 29. aprila bila težek boj v predmestjih Trsta. Na dan mednarodnega proletarskega praznika 1. maja ob 4 zjutraj so borci 19. SNOUB Srečka Kosovela izpolnili svojo nalogo. Izpolnili so naročilo tovariša Istoka ter prvi vdrl v zanosnem jurišu v center Trsta in tako naznanili tržaškemu ljudstvu, da je tudi zanje nastopil čas svobode.

Borbe in zmage Kosovelove brigade so tesno povezane z borbami in trpljenjem vsega primorskega ljudstva, tako da lahko mirno trdimo, da je zgodovina brigade, ki si je priborila časten naslov udarne, del zgodovine borbe primorskega ljudstva za svobodo. Nedeljska proslava pete obletnice ustanovitve Kosovelove brigade bo ne samo intimna svečanost bivših borcev, temveč velik praznik vse Primorske, ki je dala toliko tisoč žrtev za svojo svobodo, Primorske, ki pa ji angloameriški imperialisti kljub dejstvu, da se je primorsko ljudstvo osvobodilo samo s svojimi lastnimi partizanskimi edinicami, tega niso priznali in krivično odrezali tisoče bratov ter jih prepustili Italijanom oz. tako imenovanemu tržaškemu ozemlju. Ta proslava pa bo tudi velika manifestacija primorskega ljudstva, kjer bo manifestiralo svojo neomajno pripravljenost slediti naši Partiji in našemu Titu v graditvi socializma pri nas tako neomajno in enotno, kot je sledilo v narodno osvobodilni borbi. Dokazala bo vso nesramnost klevetniške gonje proti Centralnemu komiteju Komunistične partije Jugoslavije, ki jo prav v teh dneh vodijo nekatere Partije.

Kosovelovci pa se bodo ob tej proslavi ponovno obvezali, da bodo žrtvovali vse svoje sile, tako kot so jih nekoč, za zgraditev socializma, za boljše bodočnost. Kosovelovci, naprej — to bo tudi v bodoče njihovo geslo.

Bračič Vladimir — Mirko.

HERRERIA DE OBRAS
BRATA RIJAVEC

Izdeluje vsa v stroko spadajoča dela

Segurola 1608-14 U. T. 67 - 6250
Buenos Aires

LASTNA PEKARNA in TRGOVINA
JESTVIN

„TRIESTINA“

Lastniki:

KUKANJA in BRATA GEC

25 de Mayo 2606 CORDOBA

TISKARNA

Rudolf Živec

SARMIENTO 40

Caseros

T. A. 757 (Santos Lugares) 1101

TOVARNA POHIŠTVA

VINKO ROGELJ

BLANCO ENCALADA 249-261

VILLA ESCASO

U. T. 652-0131

NOVO STAVBENO PODJETJE

R. Strehar - J. Lisjak

Calle FRANCISCO BAUZA 2694

T. A. 64 - 1509

Za kalkulacije, Proračune in Firmo obrnite se do novega konstruktorja
RUDOLFA STREHAR — Zasebno: Calle Dublin 4218 - T. A. 51 - 5035

Tiskarna "Córdoba"

Tiskarsko podjetje naših rojakov

Ferfolja, Baretto & Paškulin

Izvršuje vsakovrstna tiskarska dela

★

BUENOS AIRES

Gutenberg 3360

T. A. 50 - 3036

Nasproti postaje tramvaja Lacroze na Avenidi San Marín

TRADUCTOR PUBLICO

Esloveno, servio-croata, checoslovaco y demás idiomas europeos.
Extracciones de partidas para jubilaciones ferroviarias y para el
Instituto Previsión Social.

SAN LORENZO 937

ROSARIO (STA. FE)

Zdravilna moč sonca.

SONČNE KOPELI SO POZNALI ŽE STARI NARODI. SONČNI ŽARKI IN ČISTOST ZRAKA, VPLIV SONCA NA NAŠE TELO.

Kar splošno je že mnenje, da je šele naša doba odkrila velike zdravilne vrednote, ki jih nudi sončna svetloba golemu telesu, vendar pa se ni še tako kmalu uresničil izrek modrega rabina Ben Akibe: „Nič ni novega pod soncem“, kakor prav pri uporabi sončnih žarkov za zdravljenje. Nesporo delstvo je namreč, da so poznali že narodi starega veka zdravilni vpliv sončnih žarkov in so se posluževali že davno pred Kristusom tega načina zdravljenja.

Do malega vsi narodi starega veka so poznali zdravilni vpliv sončnih žarkov. Nekaj so nam o tem zapisali učitelji in modrijani tistih dob, nekaj dokazov pa so nam prinesla izkopavanja starin. Grki so uporabljali sončne kopeli tako, da so ležali goli na ravnih strehah in terasah. Izkopavanja v Epidauru so odkrila poleg svetišča posvečenega bogu zdravilstva Eskulapu, dolgo galerijo, ki je vezala poleg zgrajene bolniške sobe. V razkritih Pompejih vidimo, da je bilo sončno kočališče, imenovano solarij, zgrajeno pri vsaki hiši.

Ko je zagospodovalo Rimskemu svetlu krščanstvo in razrušilo paganska svetišča, so propadle tudi higienske naprave in šele osemnajsto stoletje je prineslo zopet soncu njegovo slavo. Od sedaj se je zelo pogosto bilo spoznanje o zdravilni moči sonca.

Iz neokretnih padarskih rok je prešlo sončno obsevanje v večje zdravniške roke. Danes ga pa uporablja veda kakor kako drugo zdravilo, saj pa tudi vpliva skoraj tako na bolnika kakor druga preizkušena zdravila.

Popolnoma samo ob sebi umevno je, da je šlo vzporedno s spoznanjem tudi poljudno poučevanje o vrednosti zdravilne moči sončnih žarkov. Znano je, da stalno narašča število navdušenih častilcev sončnih kopeli v prosti naravi in tudi ultravioletno obsevanje se čim dalje bolj uveljavlja. Še častilci sonca starih dob niso obhajali svojih obredov pobožneje kakor ti zagovorniki novega zdravljenja. Velika večina ima od sončenja le koristi. Kakor pa povsod drugod, tudi tukaj škoduje pretiravanje, ki je zahtevalo celo smrtne žrtve. Opekline od sonca so bile prej prav redna prikazen le v poletju in vsak teden je prinesel celo kopo opečenec, ki so se prebogosto ali predolgo sončili. Danes pa opazamo vse leto slične pojave, ki prihaja-

jo od tega, da uporabljajo bolniki umetno višinsko sonce, ki proizvajajo ultravioleto žarke tudi brez zdravniškega nadzora.

Posledice so iste pri naravnem sončenju ali pa pri umetnem višinskem soncu, le s to razliko, da je pri naravnem sončenju prizadeta ploskev večja. Zdravniki so bili zato prisiljeni svariti pred pretiranim sončenjem.

Vsak človek ima neko določeno občutljivost za sončne opekline, ki je odvisna povsem od barve, debeline in tolišče gože posameznika. Narava je položila v globlji del kože povrhnjice tak sloj celic, ki vsebuje neko barvilo. Prav te celice so glavno branilo pred sončnimi opeklinami. Temnopoltni imajo več tega barvila kakor svetlokožci, ti pa več kakor svetlokožci, ti pa več kakor rdečelasci. Vendar lahko opazujemo, da se ravna občutljivost za sončni palež prav po teh stopnjah. Z drugimi besedami: čim temnejši je kdo, tem manj je občutljiv za sončne žarke.

Dvoje je tu skrajnih mej: na eni strani afriški črnci, na drugi albini. Zamorec ima debelo kožo, ki vsebuje zelo mnogo kožnega barvila, kar je nemara posledica stoletnega življenja na hudem soncu. Albini so pa taki ljudje, ki že od narave nimajo prav nikakega barvila ne v koži ne v lasih in tudi v očeh ne. Zato so silno občutljivi za sončno svetlobo in se je morajo vedno čuvati.

Tudi debelost kože je kaj različna pri raznih ljudeh. Temnopoltni imajo navadno debelejšo kožo, pri svetlokožcih in rdečelascih pa je vedno tanjša in so njeni nosilci zato občutljivejši za palež. To splošno stopnjevanje se zлага tudi z masnostjo kože. Kožna mast ima namreč dvojni namen, da namreč napravi kožo mehko in vlažno, in da jo čuva pred sončnimi žarki, prahom in umazanijo.

Sončni palež nastopi tedaj, če izpostavimo kožo neposrednemu sončnemu obsevanju. Odziv, "reakcija" kože je pri tem popolnoma odvisen od vročine žarkov svetlobne mavrice. Del sončne mavrice sestavljajo namreč tudi nevidni ultravioletni žarki, tako imenovani aktiniji. Obseg sonč-

nih žarkov na teh aktinijah je pa odvisen od več okolnosti. Najprej o dletnega časa. Poleti je sonce bliže zemlji kakor pozimi, zato se tudi naša koža pobarva poleti in ne pozimi. Poleg tega je važna okolnost, v kakšni višini smo. Ultravioleto žarke kaj lahko zadržita prah in zračna vlažnost, zato sprejemamo v višavah, kjer je zrak čist, mnogo več teh žarkov kakor v nižini, kjer je več prahu in zračne vlage. Tudi okolica, v kateri živimo, je velike važnosti, ker služi kot reflektor ali žaromet. Zato ob morju hitreje zarjavimo kakor na travniku. Tudi dnevni čas igra veliko vlogo. Čim bolj se dviga sonce na nebu, tem bolj se veča moč aktinijev in potem spet pojem. Najopasnejši dnevni čas za sončenje je od 11 dopoldne do 3 popoldne.

Koža vsrkava ultravioleto žarke. Če izpostavimo telo čez mero sončnim žarkom, nastopi srbež in vnetica kože. Najenostavnejši primer je pordečenje kože, ki nastopi kakih 6 ur po sončenju. To pordečenje pa že izgine čez dva, tri dni. Če se sončimo dalj časa nepretrgoma, nastopi hudo vnetje kože, ki ga spremlja hudo razgretje in otečenje tistih kožnih delov, ki smo jih izpostavili soncu in je združeno z neprijetnim občutjem. Pri zelo občutljivih osebah nastanejo celo mehurji. Poznani so primeri, ko je bila vsa obsončena koža ena sama mehurjasta oteklina. V takih primerih je tak revež resnično bolan in se mora zdraviti. Muči ga huda vročica. Pogostoma se pojavijo znaki zastrupljenja, ki nastane zaradi razgroja vneta kože. Te razkrojene snovi pridejo namreč v kri in od tod v ledvice, ki so motene v svojem delovanju in tudi srcu škodujejo.

TRGOVINA JESTVIL "PRI ČERNICU"
C. Ramón Lista 565 - U. T. 64-1509

Krojačnica "Gorica"
Franc Leban
WARNES 2191 Buenos Aires
Naproti postaje La Paternal
T. A. 59 - 9357

Krojačnica Stanislav Maurić

VELIKA IZBIRA MODERNIH OBLEK

TRELLES 2642

T. A. 59 - 1282

RUDOLF KLARIČ

INDUSTRIJA ELEKTRIČNIH IZDELKOV

JOSE BONIFACIO 663

BUENOS AIRES

Dirección - Proyección - Construcción

Roberto F. Levpuscek
Luis Stok

TECNICOS CONSTRUCTORES

CALCULOS DE ESTRUCTURAS
METALICAS Y HORMIGON
ARMADO EN GENERAL

PLANOS - TRAMITES - FIRMA

ESCRITORIO:

T. A. 50 - 8037

CALDERON 3062

Buenos Aires

Talleres Gráficos "CORDOBA"

Gutenberg 3360 - 15-XI-1948

UMETNO STAVBENO MIZARSTVO

Kovinska Okna in Polkna

FRANC BANDELIJ

Avda. de los Incas 5021 U. T. 51-5184

INDUSTRIJA PAPIRJA

WIDER

Andrés Fereyra 3965 U. T. 61-2260
Buenos Aires

KROJAČNICA

Franc Melinc

Paz Soldan 4844 U. T. 59-1356
Buenos Aires

Restavracija

A. BENULIČ & KRESEVIČ

Izborna hrana Zmerne cene
CHORROARIN 596

MIZARSKA DELAVNICA
"LA PRIMERA"

PETER JONKE

Lastnik:

Se izdeluje vsa v to stroko spadajoča dela.

PASOS LOS ANDES - RIO CEBALLOS
CORDOBA

VUGA ALFONS

KONTRATIST STAVBINSKIH
CEMENTNIH DEL

Specialist v cementnih ogrodjih
in stopniščih

Se priporoča rojakom
ESPINOSA 2576 - T. A. 59 - 6772
Buenos Aires

Roberto F. Levpuscek & Oscar Sinek

EMPRESA DE HORMIGON ARMADO

OFICINA: CALDERON 3062 • T. A. 50-8037